

Relu Adrian Coman

Magdalena Lixandru

Ilustrații de
Paul Cristian Ioniță

DREPTURILE COPILULUI ÎN POVESTIRI ȘI IMAGINI

SIRDO
Societatea Independentă
Română a Drepturilor Omului

1995

Relu Adrian Coman
text

Magdalena Lixandru
text

Paul Cristian Ioniță
ilustrații

DREPTURILE COPILULUI ÎN POVESTIRI ȘI IMAGINI

SIRDO
Societatea Independentă
Română a Drepturilor Omului

1995

*Această carte a fost realizată
cu sprijinul colectivului SIRDO Tîrgoviște
în cadrul Programului de Promovare a Educației Drepturilor Omului,
susținut financiar de Guvernul Olandei
prin intermediul Comitetului Helsinki.*

Adresa SIRDO Tîrgoviște:

Str. Tudor Vladimirescu nr. 168, Et.3, Camera 18, Loc.Tîrgoviște,
Cod 0200, Jud. Dîmbovița, Tel: 045 / 62.06.12

Adresa SIRDO București:

Str. Anghel Saligny nr.8, Et.4, Camera 4, Sector 5, Bucuresti, cod 70623
Tel: 01 / 614.43.95, 312.24.84

Sugestii pentru utilizarea manualului

Tematica programelor de reformă în învățământ, pe lângă îmbunătățirea unor obiecte de studiu deja existente, prevede și educația drepturilor omului. Prezența acestui nou subiect este necesară în învățământul românesc deoarece cu toții dorim ca elevii de astăzi să fie participanți activi la viața democratică a societății de mâine, însă, înainte de a le cere să-și asume responsabilități, trebuie să-i educăm în spiritul legii și protejării drepturilor omului ca recunoaștere și garanție a demnității umane. Pentru aceasta elevul trebuie să fie un partener egal al profesorului în procesul de educație.

Acest material se adresează elevilor din clasele III - VIII și urmărește inițierea acestora în educația drepturilor omului.

Manualul cuprinde 10 povestiri ce prezintă situații în care sunt încălcate drepturi ale copilului, menționate în două instrumente internaționale - Declarația Drepturilor Copilului (1959) și Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989).

Fiecare povestire se oprește la punctul culminant al acțiunii, elevii urmând să continue povestirea așa încât să se respecte principiul din Declarația Drepturilor Copilului pe baza căruia aceasta este construită.

Pentru facilitarea înțelegerii acțiunii, în special pentru elevii din clasele primare, fiecare text este însoțit de un desen (ce poate fi colorat) în care este reprezentată sugestiv acțiunea povestirii.

La sfârșitul fiecăreia se află una sau două întrebări ce solicită elevii să descopere articolele din Convenția cu privire la Drepturile Copilului (ce se găsește la sfârșitul manualului) la care se referă textul.

Se urmărește stimularea elevilor în vederea:

- soluționării teoretice a unei probleme cu care s-ar putea întâlni în viață;*
- identificării drepturilor menționate în cele două instrumente internaționale;*
- dezvoltării creativității și imaginației.*

Acest manual abordează două instrumente internaționale fundamentale referitoare la drepturile copilului. Datorită vulnerabilității copiilor a fost necesară elaborarea unor documente speciale care să precizeze drepturile acestora. Declarația Drepturilor Copilului, adoptată de Adunarea Generală a ONU în anul 1959, s-a sprijinit doar prin autoritatea sa morală. Abia treizeci de ani mai târziu Convenția cu privire la Drepturile Copilului a impus statelor semnatare să-și adapteze legile pentru protejarea și respectarea drepturilor copilului.

Testarea acestui material a fost realizată în mai multe forme pe care vi le propunem ca metode de utilizare a manualului. După ce alegeți povestirea în funcție de nivelul de înțelegere al elevilor dumneavoastră puteți aplica una din metodele următoare:

1. Un elev (sau educatorul) citește povestirea după care elevii continuă compunerea în scris.

Se poate lucra individual sau pe grupe de 4 - 5 elevi. Dacă se lucrează pe grupe rezultatul va fi prezentat ca fiind al grupei și în cadrul acesteia se urmărește participarea activă a fiecărui elev la munca în echipă.

Prin urmare este recomandabilă stabilirea de roluri în grupă:

- cel care scrie (scribul);*
- moderatorul discuțiilor;*
- cel care prezintă rezultatul final (raportorul grupei);*
- cel care urmărește încadrarea în timpul acordat (timer).*

2. Continuarea povestirii se poate face în cadrul unei dezbateri cu elevii. Încercați să țineți cont de toate sugestiile primite de la aceștia.

3. Elevii își aleg spre interpretare rolurile personajelor din povestire și regizează un spectacol de teatru care va fi prezentat colegilor lor. Rolurile pot fi chiar citite.

Indiferent care este metoda pe care o folosiți cu elevii dumneavoastră urmăriți ca sfârșitul povestirii să fie compus în spiritul respectivului principiu din Declarația Drepturilor Copilului.

Timpul necesar unei astfel de activități este de o oră iar disciplinele la care poate fi utilizat manualul sunt: Educație moral - civică (clasele a III - a și a IV - a), Cultură civică (clasele a VII - a și a VIII - a), Dezvoltarea vorbirii și Lectură (ciclul primar), Dirigenție.

*

*

*

Sperăm ca această carte va veni în sprijinul învățătorilor și profesorilor pentru inițierea elevilor în educația drepturilor omului.

Așteptăm cu mult interes opiniile, observațiile și sugestiile referitoare la acest material.

Introducere pentru elevi

De-a lungul istoriei au existat multe cazuri în care copiii au fost persecutați, pedepsiți pe nedrept, copii care n-au știut ce este joaca, născându-se și trăind în suferință.

De multe ori copiii au fost tratați discriminatoriu de către autorități pentru că proveneau din familii de negri sau pentru apartenența la o anumită religie. Pentru ca istoria să nu mai consemneze asemenea situații, Organizația Națiunilor Unite care promovează Pacea și Libertatea pentru toți oamenii de pe acest pământ a adoptat Declarația Drepturilor Copilului în anul 1959 și, treizeci de ani mai târziu, Convenția cu privire la Drepturile Copilului. Aceste documente internaționale cuprind drepturile pe care trebuie să le aveți voi, copiii acestei lumi, fără nici o deosebire de rasă, culoare a pielii, sex, religie, limbă, opinii, avere sau de orice altă natură.

Dacă Declarația Drepturilor Copilului (1959) recomanda statelor lumii să-și adapteze legile pentru a asigura respectarea drepturilor copilului, Convenția cu privire la Drepturile Copilului (1989) impunea acest lucru statelor semnatare.

În fiecare țară autoritățile trebuie să acorde copiilor o atenție deosebită pentru a nu mai exista copii care trăiesc în condiții dificile. Voi trebuie să creșteți în pace și libertate, înconjurați de dragoste și prietenie.

Cunoscând și înțelegând drepturile omului, fiind educați pentru a deveni participanți activi la viața societății și a comunității în care trăiți, vă veți descoperi personalitatea, veți ști cine sunteți și ce vă poate oferi viitorul.

Această carte va încerca să vă familiarizeze cu drepturile copilului.

Fratele mai mare

Cu ajutorul penei mele și imaginației voastre vom pătrunde într-un cămin de copii orfani. Prima ușă pe care o deschidem este cea de la camera lui Florin, un băiat înalt, cu un chip minunat, în ai cărui ochi se citește tristețea. Florin este un copil părăsit care nu și-a cunoscut niciodată părinții, un elev foarte bun al cărui vis este să ajungă fizician. L-am găsit făcându-și bagajele. Pe lângă noi intră ca o zvârlugă o fetiță de nouă ani pe nume Mioara, a cărei mamă a părăsit-o la vârsta de trei ani. Vocea ei veselă răsună ca un clinchet de clopoței în mintea lui Florin, absorbit de bagajele sale.

- Ce faci Florin? Am venit să-ți spun că în două zile plec din cămin. Am fost înfiată. De acum înainte voi avea mamă și tată. Tu unde pleci?

- Același lucru mi se întâmplă și mie, Mioara.

- Doamne, ce mult mă bucur! Noi doi vom avea familiile noastre.

- Nu numai noi.

- Mai știi pe cineva?

- Da, au fost înfiați David și Mircea.

- Tu știi că David este evreu!? Pe el cine îl înfiază?

- O familie de evrei.

- Unde i-a găsit?

- Nu i-a găsit el, l-au găsit ei după câte am înțeles de la directoare. Sunt un fel de rude mai îndepărtate care abia acum au aflat de soarta lui.

- Și dacă nu erau evreii, îl înfia cineva?

- Trebuie să știi că oamenii sunt egali în drepturi de când se nasc și până mor. Faptul că sunt evrei, țigani, sârbi sau orice altă rasă nu are nici un fel de importanță. Ei sunt oameni și trebuie iubiți de cei din jur.

- Dar știi că pe Mircea îl vor lua chiar părinții săi? Eu n-aș accepta în locul lui.

- Mioara, Mioara, sunt momente în viață când oamenii nu fac ce le place și, fiindcă ești așa de bine informată și îți place să le știi pe toate, vreau să-ți mai spun că părinții lui Mircea au trecut printr-o situație foarte grea.

- Ce situație?

- Mircea mai are încă doi frați mai mari pe care au fost de acord să-i întrețină rudele timp de doi ani în care tatăl lor a fost plecat din țară. Acum, că s-a întors, familia trebuie să se reunească pentru că un copil se simte cel mai bine lângă părinții săi.

- După părerea ta, Mircea trebuie să uite că a fost părăsit și trimis între străini?

- Te rog să nu gândești așa. Ești încă prea mică pentru a pricepe viața și necazurile ei.

- Bine, bine, filosofule. Mie să-mi spui unde pleci tu!

- Eu voi merge la o familie care și-a pierdut copilul în urmă cu doi ani și care dorește să nu aibă o bătrânețe însingurată.

- Și tu crezi că îl vei înlocui pe fiul lor?

- În inima lor...niciodată, însă în suflet voi face tot ce pot pentru a le aduce alinarea.

- Si dacă n-ai să reușești?

- Voi fi tot un străin printre străini. Și acum gata cu întrebările. Du-te la jucăriile tale iar pe mine lasă-mă să termin ce am început.

După plecarea ei gândurile lui Florin zburară spre Ana, fetița mulătră care, ca și el, nu-și cunoscuse părinții. După părerea lui, cei care au venit să o înfieze nu erau de loc oamenii care să o înțeleagă. Oricum, se hotărâse să nu piardă legătura cu frații lui adoptivi. De aceea, a doua zi înainte de plecare, va da la fiecare adresa sa și îi va ruga să-l țină la curent cu viața lor în noile familii.

Din ziua în care s-au despărțit și până în prezent s-au scurs doi ani. Noua familie a lui Florin este minunată. Aici a găsit tot ce căutase până la treisprezece ani - dragoste, înțelegere și multă căldură sufletească. Din scrisorile primite a aflat că ceilalți au avut mai mult sau mai puțin noroc. Cei care au înfiat-o pe Mioara aveau acum un copil dar nu făceau între cei doi frați nici un fel de diferență. Erau la fel de iubiți și îngrijiți.

David plecase cu noua familie în țara de baștină unde a fost primit și acceptat ca un copil natural.

Pentru Mircea revederea cu frații lui a fost o adevărată sărbătoare. Timpul în care au fost despărțiți i-a învățat pe fiecare să fie mai înțelegător și să se iubească mai mult. Din cele scrise de el se vedea foarte clar că familia pe care și-o regăsise era lucrul cel mai sfânt.

Scrisorile cele mai triste veneau din partea Anei care îi explica suferințele prin care trecea datorită lăcomiei părinților adoptivi. N-o mai lăsau la școală motivând că tot satul râde de ea pentru că este neagră și o forțau să muncească zi lumină la o fermă din apropiere pentru a se întreține. Adevărul era că părinții strângeau bani pentru a-i face zestre unei nepoate. După munca pe care o făcea era obligată să doarmă într-o cameră, mai mult magazie, și să se îmbrace cu lucruri căpătate de la oamenii milostivi din sat. Scrisorile Anei erau ca un strigăt de ajutor. În inima și gândul lui Florin își făcea loc încet, încet ideea de a o ajuta să scape din familia care o folosea ca slugă fără simbrie. De aceea s-a hotărât să stea de vorbă cu părinții săi și, cu ajutorul acestora, să rezolve situația incertă a Anei.

*

* *

De acum încolo vă rugăm pe voi să continuați povestirea gândindu-vă în ce fel se va rezolva cazul Anei și ce-i vor mai scrie lui Florin ceilalți copii.

DECLARAȚIA DREPTURILOR COPILULUI PRINCIPIUL 1

Dreptul de egalitate

Toți copiii sunt egali în drepturi indiferent de rasă, culoarea pielii, sexul, religia, opiniile și limba lor, indiferent de locul unde s-au născut ei sau părinții lor. Prin urmare, nu există copii cu mai multe drepturi decât alți copii.

Răspundeți la următoarele întrebări utilizând Convenția cu privire la Drepturile Copilului:

1. Care articole ale Convenției sunt încălcate în cazul Anei?
2. Pe baza căror articole se poate verifica periodic plasamentul copilului și se pot ancheta și urmări cazurile de rele tratamente aplicate copiilor plasați?

Eu ce vina am ca nu sunteți doi?

Cea mai mare parte a copilăriei, Cătălin și-a petrecut-o în casa bunicilor. În sufletul lui exista o nesfârșită dragoste pentru bunicul, un om minunat pe care îl respectau toți cei din sat. De la el a învățat ce înseamnă să fii drept, curajos și om de cuvânt.

De când bunicul nu mai este, copilăria lui s-a schimbat. A fost adus la oraș la părinții lui și pentru prima oară în viață a simțit că nimeni nu avea grijă de el. În familie tot timpul sunt discuții; zilele se scurg într-un continuu conflict. Necazurile au culminat în ziua în care tatăl i-a părăsit luând din casă aproape totul. În urma lui au rămas câteva lucruri și telefonul. Nimeni nu i-a dat nici o explicație. Probabil că dacă nu s-ar fi mișcat din loc în loc, l-ar fi încărcat și pe el ca pe o mobilă oarecare. Seara, când mama s-a întors acasă, în locul unui cuvânt cald sau a unei mângâieri a primit o palmă pentru că n-a fost în stare să oprească cele întâmplare. Din șuvoiul de vorbe care se revărsau de pe buzele sale, a înțeles că nu este decât un "încurcă lume", un hoț pe care ea nu vrea să-l mai crească, că el a uneltit cu tatăl său pentru a o lăsa săracă, fapt pentru care va pleca și ea lăsându-l să se descurce cum o ști.

Timp de o săptămână, Cătălin a trăit singur fără nici o veste de la cei care îi erau părinți. Zi de zi mâncarea era tot mai puțină iar vecinii din ce în ce mai curioși. Într-o dimineață se trezi alături cu cea care i-a dat viață.

- Începând din această clipă nu mai ai ce căuta aici!

- Bine... dar unde o să mă duc?

- La taică-tu!

- Nu mă va primi.

- Nu mă interesează. I-am spus că nu mai ai ce căuta aici și că răspunzi de viața ta.

- Nu pot să te las singură; aș vrea să rămân cu tine.

- Nu este nevoie.

- Crezi că poți scăpa așa ușor de mine? Sunt copilul tău și locul meu este lângă tine.

- Nu sunt obligată să te cresc singură! Nu te-am făcut singură și pentru a crește un copil este nevoie de doi.

- Eu ce vină am că nu sunteți doi?

- Nu te privește. Își luă geanta și ieși pe ușă.

Lacrimi amare curgeau pe obrajii lui Cătălin. Singurul om la care mai putea apela era bunica. Trebuia să calce promisiunea pe care și-o făcuse, aceea că n-o va supăra niciodată cu necazurile lui. Îi era milă de bunica. La vârsta ei suportase destul de greu moartea bunicului. Cu mâna tremurândă formă numărul ei de telefon. Hohote de plâns îi înecau vorbele și cu chiu cu vai bunica a înțeles despre ce era vorba. Vocea obosită și caldă de la celălalt capăt al firului îl mai liniști puțin. În câteva ore va fi lângă el.

Și a fost. Abia atunci i-a povestit tot necazul. Bătrâna l-a ascultat și, mângâindu-l pe creștet, i-a spus:

- Nu dispera dragul mamei. Timpul le rezolvă pe toate. Părinții tăi nu s-au înțeles niciodată. Cred că pe undeva am greșit luându-te la noi. Când erai mic așa, ei au uitat de îndatoririle unui părinte față de copilul său. Dacă ei nu vor să-și aducă aminte că au un copil nu avem altceva de făcut decât să ne adresăm legii.

- Bine dar ce amestec are aici legea? Eu sunt copilul lor iar ei trebuie să mă iubească.

- Nu există pe lume o lege care să te oblighe să-ți iubești copilul. La cei cinsprezece ani ai tăi ar trebui să te gândești că sunt momente în care ești obligat să apelezi la judecata altuia pentru a rezolva un conflict.

- Bunico dar eu îi iubesc pe ei și nu pot să las pe altcineva să se amestece în viața noastră. Poate, cu timpul, voi reuși să-i împac și să fim din nou o familie.

Căsuța din pădure

Era o zi obișnuită de vară. Razele soarelui se jucau nepăsătoare pe oglinda lacului. Liniștea naturii te îndemna la somn. Parcă și timpul dormea.

Un țipăt scurt, o pasăre speriată și vraja se sparse.

Din căsuța de lângă lac apăru o femeie speriată și ea de acel țipăt.

Doar câteva secunde de tăcere și un scâncet ușor o făcu să tresară. Cu pași grăbiți se îndreptă spre tufa de trandafiri de unde venea scâncetul. Acolo, la umbra tufei, ea găsi un prunc pe care, cu gesturi tandre, îl luă în brațe.

În pustietatea în care locuia, atât de aproape de graniță, un copil nu putea ajunge decât abandonat de cineva. Dar până când cel care a lăsat copilul va fi hotărât dacă să revină sau nu asupra gestului său, acesta trebuia schimbat și hrănit. Cu pași hotărâți Maria îl duse pe micuț în căsuța ei unde desfăcu cu multă îndemânare scutecele zdrențuite și căută cu înfrigurare un bilețel sau un semn care s-o facă să înțeleagă măcar ce nume are copilul. N-a găsit nici o bucată de hârtie, în schimb, în acel moment și-a dat seama că și-a găsit un sprijin pentru bătrânețe. Îl va chema Radu. Când va veni vremea, îl va creștina. Până atunci, însă, va încerca să vorbească cu preotul și cu cei în drept pentru a-i încredința legal copilul.

Una după cealaltă zilele își urmau cursul iar Radu și Maria erau fericiți. Cu fiecare gest micuțul își recunoștea mama și îi mărturisea dragostea. La pieptul cald al Mariei își găsi liniștea și visele blânde ale copilăriei.

Primele cuvinte rostite de Radu au fost pentru Maria ceva divin. De atunci s-au scurs anii, iar micuțul ori de câte ori se ivea ocazia îi aducea numai bucurii.

Într-o dimineață, pentru Maria, liniștea și fericirea și-au pierdut strălucirea. Venise vremea să discute cu Radu. Nu mai putea amâna. În mai puțin de o lună de zile, copilul trebuia să meargă la școală.

Din gânduri o întrerupse Radu care intră în casă cu un buchet de flori.

- Mamă, ți-am adus flori! Sunt un pic veștejite, dar știi și tu că toamna strică întotdeauna florile.

- Mulțumesc dragul mamei. Mă bucur. Aș vrea... să stăm puțin de vorbă.

- Nu, te rog, nu mă mai certa. Am fost deja să duc mâncare prietenilor mei din pădure. Știi că nu se poate întâmpla nimic rău atâta timp cât Didi este cu mine.

- De ce nu înțelegi că Didi este doar un câine ciobănesc a cărui forță nu poate opri toate capcanele pădurii?

- Nu-i adevărat! Didi este prietenul meu și este foarte curajos. Are niște colți enormi și nu odată i-a pus pe fugă pe cei care au încercat să ne facă vreun rău mie sau prietenilor mei din pădure.

- Bine, bine. Asta vom discuta mai târziu. Acum avem ceva mult mai serios de vorbit.

- Ce anume?

- Este vorba despre tine.

- Bine, despre mine, dar ce?

- A venit timpul să mergi la școală.

- Mi-ai mai spus. De ce crezi că mă sperie acest gând? De abia aștept să cunosc copii de vârsta mea și să învăț atâtea lucruri minunate pe care acum nu le știu.

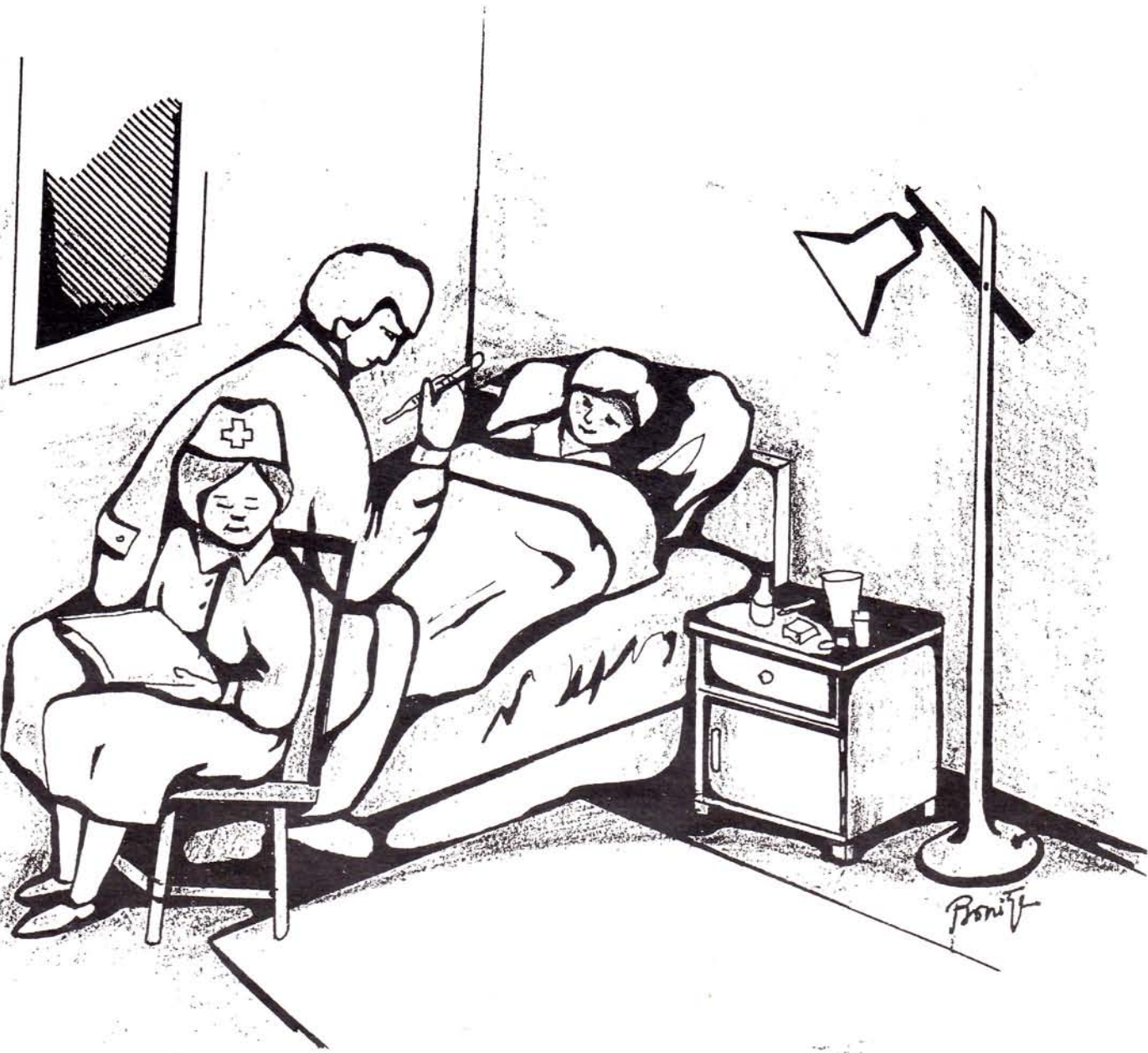
- Nu despre asta este vorba.

- Îi-am spus de atâtea ori că vreau să mă fac doctor de animale și poți fi sigură că cei 5 km pe care îi am de făcut până în sat nu mă sperie.

- Radu, mă lași și pe mine să vorbesc? Este vorba de nașterea ta.

- Vrei să spui că s-a întors tata? Eram sigur că o să vină într-o zi. N-avea cum să ne părăsească.

Ina

Sufletul unei mame este întotdeauna alături de copilul său. Toate gândurile, bucuriile, lacrimile și tot ce este legat de copil o mamă simte cu inima. În viața familiei despre care vă vom povesti suferința și greutățile au umbrat bucuria și fericirea care domniseră până atunci. O mamă își frământa mâinile și gândul pentru a găsi o cale de rezolvare a neajunsurilor ce începeau să bată la ușă. Singurul sprijin pe care îl avea era Ina, fetița blondă cu ochi albaștri ca de înger. Pentru acest copil minunat vor veni zile grele pe care ea nu le putea opri. Tristețea și nefericirea, pentru a putea fi mai ușoare, trebuie explicate pe înțelesul copilului. De aceea își luă inima în dinți și o chemă pe Ina pentru a discuta.

- Ina, ești destul de mare pentru ca noi două să putem discuta despre lucruri foarte serioase. Îmi pare rău că nu pot să te scap de cele ce vor veni dar tu ești singura care mă poate ajuta.

- Mămico, mă sperii.
- Nu asta vreau.
- Atunci spune-mi mai repede, ce este?
- Am două vești pentru tine. Una bună și alta rea. Cu care să încep?
- Cu cea rea mămico pentru că cele rele lasă răni în suflet pe care cele bune le pansează.
- Bine, cum vrei. Tatăl tău a avut un accident grav.
- A murit? Întrebă Ina cu glas tremurând.
- Nu, puiul mamei, n-a murit, dar va dura mult până se va face bine.
- Cât?
- Aproape un an, timp în care tu va trebui să renunți la multe.
- Mă voi descurca.
- Unul din lucruri este timpul tău liber.
- De ce?
- A doua veste este că vei avea un frate sau o soră.
- Nu te înțeleg
- Din ziua în care micuțul va veni pe lume, tu vei fi cea care mă va ajuta să-l cresc.
- Este minunat că voi avea și eu un frățior. În loc să mă joc cu copiii mă voi juca cu el.

Nu este atât de rău pe cât am crezut.

- Odată cu accidentul tatălui tău noi vom rămâne cu bani puțini. Tata, fiind bolnav, nu va mai putea munci, iar pensia sa de boală abia dacă ne va ajunge să-i plătim medicamentele. Mă îngrijorează că tu va trebui să te încălți și să te îmbraci cu lucrurile pe care le ai. Nu-ți mai pot cumpăra nimic nou. Nici măcar caiete.

- Ce am eu este încă destul de bun, iar caiete mi-au mai rămas de anul trecut.
- Este foarte greu să nu ai dintr-o dată nimic. Până când voi naște voi încerca să găsec ceva de lucru. Tu vei fi cea care va avea grijă de tata.
- Mă voi descurca.
- Sunt sigură dar gândul că îți vei pierde copilăria, iar cei mai frumoși ani ai tăi îți vei petrece îngrijind de ceilalți, mă face să mă simt tristă.
- Nu ai de ce. Vei vedea că voi fi în stare să fac tot ce este nevoie.

Ina ieși din cameră speriată. Toată parada de curaj pe care o făcuse era praf aruncat în ochii mamei. De fapt era dezorientată și nu realiza ce se întâmplase. Singurul lucru pe care l-a înțeles era că nu are voie să dea înapoi.

În camera ei Ina îngenunche și începu să se roage. Ochii ei frumoși zăboviră câteva clipe asupra Lunii care asculta nemișcată durerea muritorilor. Pentru ea nimic nu era nou. În lunga ei viață văzuse mii de ani de durere și oceane de lacrimi vărsate de oameni. Ina nu

înțelegea mesajul mut al Lunii și nici neclintirea sa rece. Toate tainele suferinței îi erau necunoscute.

Din seara în care Ina aflate aceste neazuri s-au scurs câteva luni bune. Mama născuse un băiețel minunat dar foarte plăpând. Nu reușise să-și ia serviciu sau, mai bine zis, cei care au dorit să o angajeze, când au aflat că este însărcinată, au refuzat-o categoric. Nu vroiau să plătească un concediu prenatal și post natal unei femei care nu putea munci mult timp. Tatăl ei, care acum era acasă, îi aducea tot timpul durerea în suflet. Neputința și suferința lui au făcut-o de multe ori pe Ina să plângă. Și pentru că soarta hotărâse probabil că nu era destul, a venit și ziua în care n-au mai putut plăti chiria casei, iar hrana lor s-a redus la minimum. Cu toate eforturile făcute de Ina și familia ei, sărăcia își arăta tot mai insistent colții. La școală orele deveneau din ce în ce tot mai apăsătoare și parcămai lungi. Foamea și oboseala pusese stăpânire pe trupul fetei. La cei unsprezece ani ai săi, ea era unul din stâlpii de nădejde ai familiei.

Toate au luat sfârșit într-o zi când Inei i s-a făcut rău la școală. Abia atunci profesorii și colegii și-au dat seama de situația grea în care se afla. Nimeni n-a rămas indiferent în fața neazurilor ce-i schimbaseră viața. S-au hotărât ca fiecare să dea o mână de ajutor acestei familii greu încercate.

*
*   *

Povestea Inei este foarte tristă așa cum poate sunt multe altele. Haideți să continuăm povestea și să o ajutăm pe Ina să depășească aceste greutăți și să-și recapete surâsul.

DECLARAȚIA DREPTURILOR COPILULUI PRINCIPIUL 4

de scris în coiet

Copiii trebuie să aibă condiții bune de viață, locuință, hrană, să poată să se joace. Trebuie să aibe asigurate un ajutor și o protecție socială speciale, iar mama trebuie să beneficieze de o atență îngrijire prenatală și post natală.

Dacă ești bolnav, trebuie să fii îngrijit de un medic și să ai tot ce este necesar pentru a te face bine, indiferent dacă ești bogat sau sărac.

Răspundeți la următoarea întrebare utilizând Convenția cu privire la Drepturile Copilului:

Ce articol al Convenției se referă la munca copilului?

Frutiger

Prima zi de școală

Era prima zi de școală și Robert avea emoții. Era prima oară când își întâlnea noii colegi. Nimic nu pare mai nou și mai deosebit decât întâlnirea cu "necunoscutul". Clasa unde avea să învețe următorul an, era o clasă mare, la geamul căreia se găseau multe ghivece cu flori.

Diriginta îl întâmpină cu glasul ei melodios, invițându-l să ia loc în banca a cincea de la geam, cerându-le totodată colegilor lui să îl ajute să se integreze în noul colectiv. Se simțea bine în clasă. Toți copiii păreau a fi veseli și prietenoși.

Când va ajunge acasă, va putea, în sfârșit, să-l contrazică pe tatăl său pe care parcă îl auzea spunând: "Toți oamenii sunt la fel când îi întâlnești prima dată. Abia după ce-i cunoști mai bine îți dai seama că învelișul nu este ca interiorul". Dorința tatălui său de a-l convinge că oamenii nu sunt ceea ce par este, probabil, o deformare profesională. Ca medic, vrei nu vrei, studiezi omul.

Din gândurile sale îl treziră primele sunete ale clopoțelului. Ieșiră cu toții pe coridor și abia acum Robert avea să facă cu adevărat cunoștință cu colegii săi. Primul care i-a întins mâna a fost Paul, "liderul" clasei. După aceasta, veniră și ceilalți băieți și hotărâră să facă și el parte din echipa de fotbal a școlii. După spusele lor aveau o echipă puternică și bine pusă la punct. Fiecare încerca să-l convingă cât de buni erau.

În toiul acestei discuții trecu pe lângă ei un alt coleg al cărui mers era foarte greoi. Pentru fiecare pas pe care îl făcea, avea nevoie de bastonul de care nu se despărțea niciodată. Pe fața lui nu se vedea fericirea de pe fețele celorlalți. Paul se strâmbă în spatele lui imitându-i mersul, iar ceilalți pufniră într-un râs batjocoritor fiind foarte încântați de gestul "Marelui Șef". Pentru Robert, totul a fost ca un duș rece. Nu înțelegea cum pot colegii lui să râdă de un copil infirm. Cu o mânie prost mascată i se adresă lui Paul:

1.A - Ce găsești tu de râs?

F - Ce, tu nu vezi? Trece Marian, schiopul clasei, de fapt al școlii. Merge de parcă ar fi o rață șleampătă de la care te aștepți, din clipă în clipă, să vina-n cioc.

Ceilalți l-au înconjurat pe Marian și încercau, care mai de care, să-l lovească înghesuindu-l în peretele coridorului.

Văzând gesturile colegilor săi, Robert se repezi între ceilalți, apărându-l pe cel neajutorat cu corpul său.

2.A - Nu vi se pare că ajunge? Vă purtați de parcă ați fi niște sălbatici. Sau sunteți mulțumiți că el nu se poate apăra?

F - Vrei să spui că nu-ți place spectacolul? îl întrebă plin de importanță Paul.

3.A - Țsta nu este un spectacol. Este o mascaradă.

F - Te pomenesti că ti-o fi milă.

4.A - Aici nu este vorba de milă. Este vorba de omenie.

F - Cu ce se mănâncă asta?

5.A - Cu cei 7 ani de acasă pe care voi nu îi aveți.

F - N-ai vrea tu să ne înveți cum să ne purtăm?

6.A - Nu cred să am vreo șansă.

F - Atunci lasă că vă învățăm noi minte pe tine și pe schilodul tău.

Marian, cu gesturi încete dar hotărâte, îl dădu la o parte pe Robert încercând să-și facă loc pentru a pleca. Unul dintre băieți îl apucă de umăr și, cu un gest brutal, îl trânti la pământ. Pentru Robert aceasta a fost picătura care a umplut paharul. Se repezi cu toată forța de care era în stare să-l lovească pe cel care îl îmbrâncise pe Marian, însă vorbele acestuia îl opriră la timp.

G - Te rog, lasă-l, nu este pentru prima oară. M-am obișnuit. Eu sunt pentru ei un bufon. Dacă așa se simt ei bine, n-are rost să-i oprești.

Copilăria lui Victor

Cea mai frumoasă parte a vieții este copilăria. Din ea rămân amintiri pentru întreaga viață. Cel mai drag chip din acele vremuri pe care îl porți în suflet este chipul mamei. Ea este cea care îți conduce primii pași pe drumul vieții.

În povestirea pe care o citești, vom cunoaște un copil mai puțin norocos decât voi. Când a venit pe lume, Soarele strălucea la fel de vesel și pentru el. Măicuța lui l-a hrănit multe nopți la rând. Și acum parcă mai aude glasul ei cald și-i mai simte mângâierile.

Toate acestea au fost însă demult, când mama lui trăia, iar tatăl lui nu se căsătorise cu această femeie rea și mincinoasă. Necazurile au început în urmă cu trei ani când moartea i-a răpit mama, iar el a rămas numai cu tatăl care pe atunci îl iubea. N-a simțit niciodată lipsa unui bunic sau altei rude. Tata reușise să umple golul lăsat de mamă.

Într-o zi însă, află că o străină avea să-i devină mamă vitregă. Odată cu intrarea ei în familie bucuria, mângâierile și vorbele frumoase au dispărut. Au apărut, în schimb, bătăile, vorbele urâte și lacrimile. Nu era zi de la Dumnezeu în care să nu fie batjocorit și lovit. Tatăl lui nu mai auzea și nu mai vedea. Această femeie reușise prin minciună să-l convingă că Victor nu e decât un nemernic, un puturos care mănâncă pâinea casei de pomană. Nu i-a mai dat voie să meargă nici la școală. Muncea cu ziua la oamenii din sat. Tot ce câștiga era luat de mama sa pentru cheltuielile casei. Îi era dor de școală. Își vedea colegii trecând în fiecare zi și îi invidia.

Învățătoarea încercase să discute cu mama lui pentru a-l lăsa în continuare la școală, dar aceasta mințise cu seninătate că el refuză să-și continue studiile. Din cauza minciunilor mamei sale, lumea îl considera un copil ce o apucase pe căi greșite și nimeni nu voia să aibă de-a face cu el.

Nici rugăminți, nici lacrimi nu înmuiau inima de piatră a acestei femei. Încercarea de a vorbi cu tatăl său nu a avut nici un rezultat. Întotdeauna ea avea dreptate. Victor a înțeles că singura scăpare era plecarea. Știa că s-ar putea să facă o mare prostie și că prin asta dădea apă la moară celei care-l ura atât de mult.

Așadar, într-o dimineață, și-a pus în traistă o bucată de pâine uitată pe masă de seara, și-a sărutat pe frunte frățiorul și a plecat unde a văzut cu ochii. În mintea sa exista gândul că pe lume mai sunt și oameni buni și că tatăl său, pe care îl iubea, o să-l ierte într-o zi. Cu sufletul chinuit ajunsese pe înserat într-un târgușor. Obosit și mort de foame, se tot ruga să găsească pe cineva care să aibă nevoie de ajutorul lui și să-i dea, în schimb, o fărâmă de mâncare. N-a avut noroc. Nimeni nu avea nevoie de el. Noaptea era hotărâtă să-și lase mantia neagră peste târg, neținând seama de teama lui de întuneric. Cu pași grei, cu sufletul sfâșiat, își căută un adăpost unde să-și odihnească trupul în acea noapte, un adăpost cât de modest de unde nimeni să nu-l alunge. Descoperi o porțiță în spatele căreia se întindea o poieniță îmbietoare. Încercă timid zăvorul și acesta cedă. Se simțea minunat. Era liber și stăpân pe el. Un singur lucru îl supăra: rănile de la picioare. Nu-i nimic, când va câștiga primii bani își va cumpăra încălțări.

Somnul veni ușor, iar realității hidoase îi luă locul visul nevinovat al copilăriei. Se făcea că era cu mama sa adevărată pe banca din fața casei și ținea în mână o chiflă caldă din care mânca cu poftă. Totul era ca înainte. Dintr-o dată, se simți zgâlțâit. Parcă cineva îl lovea. Doamne, iar îl bate? Doar n-a făcut nimic. Chifla e de la mama lui. N-a furat-o. Coșmarul lui sfârșit când deschise ochii și văzu lângă el o femeie care încerca să-l trezească.

Soarele era demult pe cer. Prin aburul somnului, pentru o clipă i se păru că e mama sa vitregă. Dar nu era ea. Era o străină care încerca să afle de la el ce căuta acolo.

Cu vorbe întretăiate, Victor îi spuse adevărul. Când aceasta află drama lui, îl luă protectoare de după umeri și îl conduse în casă. Aici îl așeză la masă îndemnându-l să mănânce. După ce-și potoli foamea, Victor o rugă pe buna femeie să-l lase să-și plătească masa ajutând-o la treburi. Ea a fost de acord.

Prietenul

- Nelu, lasă mingea! Nu da în el.
- Te pomenești că ți-e milă de "Dădaca".
- Nu este vorba de milă. Gestul pe care vrei să-l faci este inutil.
- Dacă ți se rupe sufletul, du-te și spală scutece cu el.
- Niciodată n-o să ai prieteni din cauza gurii tale mari.
- Puțin îmi pasă. Când mă uit la ăsta cât de zdrențăros e, mi se întoarce stomacul pe dos.
- Dacă mă gândesc bine, cred că nu are rost să mai joc fotbal cu tine.
- Te cam umfli în pene. Pa.

Nelu îi întoarce spatele lui Sorin, lăsându-l descumpănit. De fapt, toate mutrele lui Nelu nu erau din suflet. Erau mai mult urmările educației primite. Întotdeauna îi sfida pe cei săraci și mai puțin norocoși ca el. Datorită acestui incident uitase pur și simplu să-l anunțe că, de a doua zi, erau chemați la școală pentru a-și primi manualele. Deocamdată, îl va anunța pe Liviu, prietenul și colegul său pe care Nelu îl botezase "Dădaca". Când se apropie de el, observă chipul trist al copilului.

- Salut Liviu.
- Bună Sorin.
- Ce-i cu tine? Ești bolnav?
- Nu. Doar supărat.
- Ai necazuri?
- Acesta este cel mai mare.
- Lasă că trece.
- De data asta nu pot face nimic.
- Hai, nu mă mai fierbe.
- Bine, anul acesta nu pot merge la școală.
- Ai înebunit? Ce s-a întâmplat?
- Din discuția avută cu părinții mei am înțeles că nu au posibilitatea de a-mi cumpăra ce îmi trebuie.
- Și numai pentru asta nu poți tu merge la școală?
- Da. Suntem mulți frați, iar cei mici trebuie hrăniți și supravegheați.
- Dar pentru cei mici sunt cămine, creșe...
- De acord, dar sunt pe bani, iar banii aceștia noi nu îi avem, mai ales de când s-a îmbolnăvit mama.
- Părinții tăi sunt obligați să facă un efort.
- Efortul acesta, după calculele mamei, le va mânca salariul pe o jumătate de lună, iar cei mici vor fi condamnați să moară de foame.
- Ce ai de gând?
- I-am spus. Voi amâna școala un an.
- E simplu pentru tine.
- E așa de simplu încât, dacă nu vor fi bani, voi mai amâna încă un an.
- Ai dreptate, de abia te-ai învățat.
- Niciodată sătulul nu crede flămândul. Dacă îmi doresc ceva în viață, este să pot învăța carte.
- Și ce te împiedică?
- Am impresia că ești surd.
- Nu sunt surd, mă gândeam la o portiță de salvare. Lasă-mă să vorbesc cu părinții mei.
- Mi-e rușine. Pentru toți ceilalți voi spune că sunt bolnav.
- Preferi minciuna în locul adevărului?

- Sunt momente în viață când ai nevoie de minciună.
- Nu, așa ceva nu se poate. Dă-mi voie să vorbesc cu părinții mei. Tu ești prietenul meu și eu trebuie să te ajut.

- Bine, fă ce știi. Acum te las.

Privind în urma lui Liviu, lui Sorin începu să-i fie rușine. Niciodată nu se gândise la prietenul său așa cum cerea o prietenie. De foarte multe ori se mândrise în fața lui cu pantofi, cămăși sau pantaloni noi, fără să-și dea seama cât îl umilea pe Liviu. Unde i-o fi fost capul? Copilul acesta nu avea nici măcar cu ce să se îmbrace, darmită să fie elegant. Pentru a-și plăti nerușinarea, hotărâse în sufletul său să-i dea uniforma, ghiozdanul și caietele sale, dar mai înainte va trebui să ceară voie părinților. Că doar ei îi cumpăraseră totul.

Ajuns acasă, se duse glonț la mama sa și, fără prea multe cuvinte, îi istorisi toată povestea, cerându-i să-l lase să-i dea lui Liviu lucrurile sale. Mama era o femeie foarte blândă și îi înțelese ușor suferința, dar pentru a-l ajuta trebuia să vorbească și cu tata. De aceea, intrară împreună în sufragerie unde capul familiei își savura ziarul. În câteva vorbe tatăl se lămuri. Se scurseră însă minute bune până când el să-și spună părerea.

- Voi sta de vorbă cu părinții acestui copil amărât. Dacă vor fi oameni de înțeles, eu și mama ta vom găsi o soluție.

- Și când va fi asta?

- Imediat după ce mâncăm. Trebuie să înțelegi că noi îi cunoaștem foarte puțin familia și că ne este foarte greu să ne amestecăm în viața ei.

- Bine, dar el este prietenul meu de mult timp. A fost în casa noastră de multe ori.

- Ai dreptate, dar prietenia voastră și vizitele lui nu ne îndreptățesc pe noi să ne amestecăm în hotărârile părinților lui.

- Tată, te rog mult să o faci.

- Adevărul este că nu pot trece nepăsător pe lângă acest copil atât de inteligent care a lăsat la o parte joaca și copilăria pentru a-și ajuta părinții.

- Puțini sunt aceia care se sacrifică la o vârstă atât de fragedă. Hai să mergem.

Ajunși la familia cu pricina, intrară în casă hotărâți să nu se dea bătuți. Discuția demara greu, dar după aceea tatăl lui Sorin forță nota.

- Vecine, îmi pare rău că nu ne înțelegem, dar fiecare părinte trebuie să facă sacrificii pentru copilul său.

- Asta numai eu hotărâsc, pentru că eu sunt cel care îl întreține. El a înțeles care sunt posibilitățile noastre și vă rog să mă credeți că nu-mi este de loc ușor să-i stric viața.

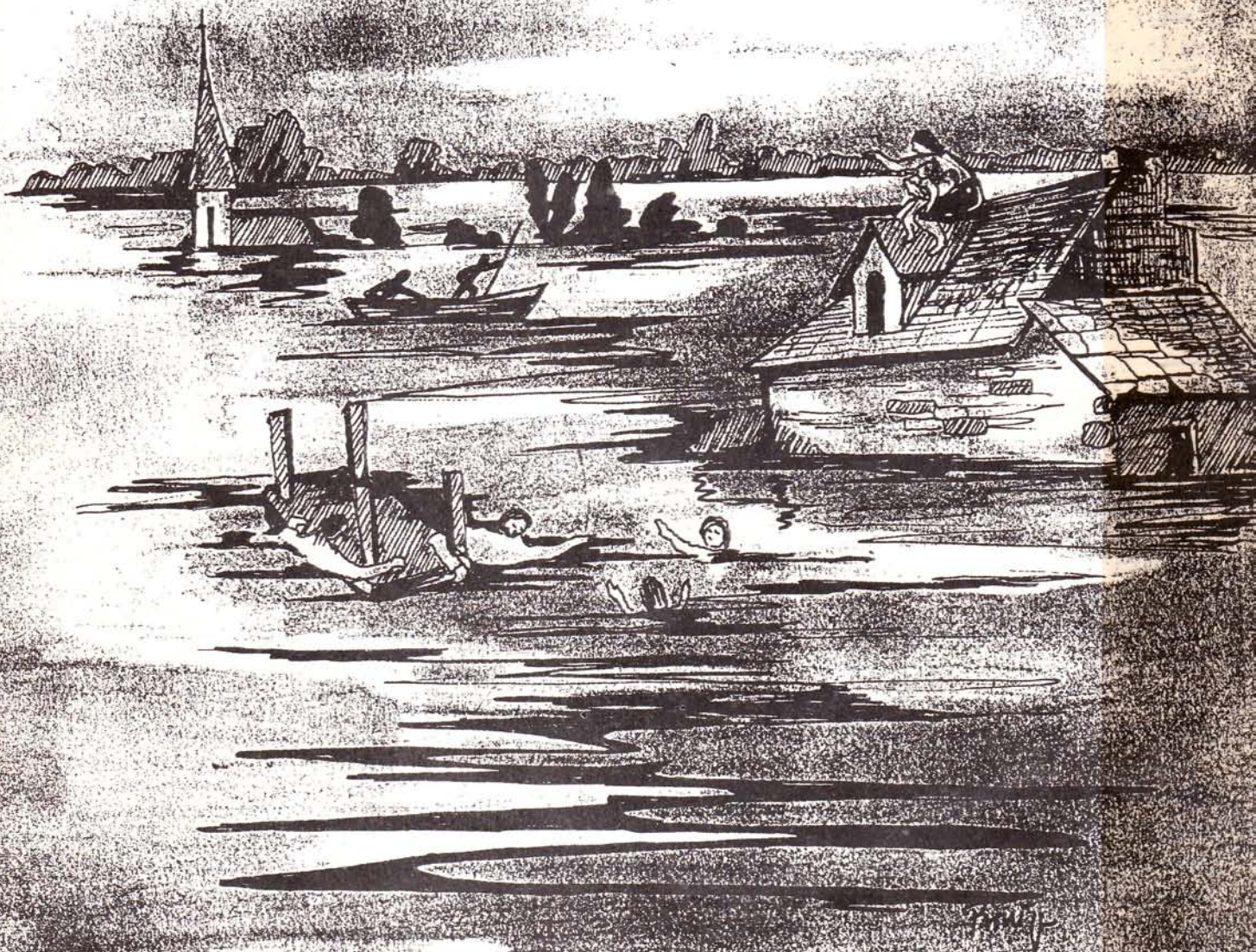
- Bine, dar, dacă eu și soția mea ne angajăm să-l ajutăm pe Liviu cu tot ce-i trebuie pentru școală, iar, pe viitor, să-i cumpărăm tot ce are nevoie, atunci dumneata vei fi de acord să-l lași la școală?

- Asta înseamnă să vă înhămați la niște cheltuieli pe care eu niciodată n-o să le pot returna. Toate acestea costă niște bani pe care îi veți da unui străin și...

Nu mai putu continua discuția. Emoția și durerea sufletească pe care le simțea, înlocuiau fără voia sa toate nemulțumirile și nehotărârile care-i stăteau în minte.

- Hai, nu fi trist. Ce te-am rugat eu este un lucru mărunț. De acum înainte voi considera că am doi băieți.

Inundația

În salonul Spitalului de copii totul este de un alb imaculat. Pe pervazul ferestrei se răsfață în lumină ghivece cu flori minunate. La fiecare geamăt al copiilor florile tresar și tremură de milă. Nu este o minciună. Florile participă la durerea oricărei ființe. Au puterea să sufere și să plângă ca orice ființă umană în fața durerii. N-au în schimb puterea să vorbească și, de aceea, compasiunea lor e mută.

În patru paturi din acel salon dorm în afară de orice pericol doi băieți și două fete în vârstă de șase, șapte ani. Nici unul din ei nu este vinovat pentru că a ajuns aici. Ceea ce li s-a întâmplat lor nu este ceva nou. Nenumărate generații de oameni s-au confruntat cu aceleași probleme. Sunt momente în care natura vrea să se răzbune pe om. Poate că s-a săturat de cât rău i-a făcut omul dintotdeauna.

Pentru voi, copii, vom lua de la capăt firul acestei povestiri pentru a vedea cum au ajuns cei patru copii la spital.

De data aceasta este vorba de o inundație. Râul din satul lor pe care oamenii sunt obișnuiți să nu-l bage în seamă s-a răzbunat, a crescut odată cu ploile torențiale din ultima săptămână. În fuga lui printre maluri a luat cu el tot ce a întâlnit în cale. Oameni și animale, deopotrivă, și-au găsit sfârșitul în apa lui ucigașă, gospodării întregi au fost șterse de pe fața pământului. Toată bruma de avere strânsă de gospodari lungul anilor a luat calea apei.

În acea zi, nimic din jur nu lăsa să se întrevadă drama care avea să urmeze. Afară ploua de mai bine de o săptămână. La început a fost un vuiet surd care, odată cu norii negri de pe cer, se apropia tot mai mult de sat. Râul a început să se umfle văzând cu ochii. Cineva a strigat că s-a rupt zăgazul, dar cei din jur au înțeles prea târziu. Fiecare a încercat să ia din casă cât mai multe lucruri. Când au înțeles că timpul disponibil este invers proporțional cu puterea apei, a fost prea târziu. O bufnitură a anunțat prima casă pe care râul o dărâma în capul satului. După aceea le-a venit rândul și celorlalte. Oamenii au început să fugă speriați spre pădure, la deal, încercând să scape viața lor și a copiilor lor.

În toată această nebunie puțini au observat că din curtea unei case au fost luați de apă patru copii. Sălbăticia apei n-a ținut cont de neputința și de groaza lor și i-a dus cu ea așa cum vântul ia o frunză pe aripile sale. Primul care i-a observat a fost unul din vecini care, fără să stea mult pe gânduri, a sărit să îi ajute, neținând cont că nu știa să înoate. Strigătele lui au mobilizat șase bărbați. Toți s-au aruncat în vârtoarea râului. Pentru fiecare din ei gândul că micuții se puteau îneca în orice moment a fost mai puternic decât propriul instinct de supraviețuire. Era o minune că nu-i loveau lemnele și trupurile fără viață ale animalelor. Ochiuri violente de apă îi ocoleau de parcă Dumnezeu făcuse o înțelegere cu moartea. Nu s-au gândit măcar o clipă că întoarcerea era mai anevoioasă cu fiecare metru cu care se îndepărtau de mal.

Ștefan

Fulgi mari de zăpadă așterneau nepăsători pe pământul înghețat. Frigul dimineții îi pătrundea până la oase. Umezeala te făcea să te simți trist așa cum se simțea Ștefan, un băiat de 10 ani a cărui mamă murise iar tatăl fusese arestat în urmă cu un an pentru un accident rutier.

Când s-a abătut nenorocirea peste ei era o zi la fel de urâtă ca cea de astăzi. Totul s-a întâmplat la numai o săptămână după înmormântarea mamei. Tatăl lui fusese condamnat pentru doi ani din care mai avea de făcut doar câteva luni. Pentru Ștefan întoarcerea celui mai drag om însemna în primul rând eliberarea de sub tutela mătușii și unchiului - oameni răi, lacomi și egoiști.

Când a rămas singur, cei doi s-au oferit să aibă grijă de el promițând că îl vor îngriji ca pe copilul lor. Toate acestea au fost minciuni. De cum s-au văzut în casă, i-au făcut micului orfan o viață de chin. Tot timpul îl făceau "fiu de pușcăriaș" și "puturos". Singurul care se purta mai omeneste cu el era Marin, vărul său.

Chinul a devenit sistematic. Mai întâi nu l-au mai lăsat la școală, după aceea l-au pus la munci din ce în ce mai grele și, pentru că nu reușea să le facă pe toate, a fost pedepsit să mănânce o dată pe zi și să doarmă în grajdul vacii, pe paie putrezite. Din gospodăria părinților săi se alesese praful. Unchiul vânduse vaca, iar din mândra livadă a tatălui său rămăseseră numai cioturi.

În grajd apăru Marin care, cu gesturi iuți, îi dădu puțină pâine și brânză. Nu apucă bine să înghită ultima îmbucătură că se pomeni cu unchiul.

- Ce faci puturosule? N-ai de gând să te scoli? Cine vrei să facă treburile în locul tău? Marș și adu apă mătușă-tii! De când te scoli și până te culci bagi în tine.

Ștefan sări ca ars și apucă gălețile care, pline cu apă, erau mai grele decât el. Când ajunse în dreptul ușii nu scăpă fără un ghiont zdravăn. Datorită puterii cu care a fost lovit alunecă și se lovi cu gura de una din găleți. Începu să sângereze. La vederea sângelui unchiul parcă turbă. Se repezi la el și îi mai aplică vreo două lovituri de picior în coaste. Ștefan reuși să fugă din fața lui, însă durerea îl împiedica să se miște în voie.

Drumul până la fântână era abrupt și în dimineața asta pământul părea mai rece și mai tăios ca niciodată. De când era cu ei, Ștefan umbla aproape mereu desculț. Era pedeapsa pentru că rupea "prea multă" încălțăminte.

Când ajunse lângă fântână nu reuși sub nici o formă să scoată apa. Pur și simplu nu-l ascultau mâinile. Capul începu să-i vâjâie și o somnolență nefirească îi inundă trupul slăbit de foame și frig. Cu ultimele puteri se agăță de cumpăna fântânii. Trebuia să scoată apă. Dacă n-o va face, o să vină după el și atunci nici bunul Dumnezeu n-o să-l mai scape.

- Ștefane, ce-i cu tine? Îi-e rău?

Vocea venea de undeva de departe. Era vocea Ligiei, fosta lui colegă de bancă. Ar fi vrut să-i răspundă, dar nici gura nu-l mai asculta. Încercă să zâmbească și în locul zâmbetului un rânjel îi apăru pe față. Ligia se sperie de-a binelea.

- Cine te-a bătut în halul ăsta? Ce-ai pățit? Observă că Ștefan leșinase. Cu inima cât un purice Ligia fugi spre casă pentru a-l anunța pe tatăl ei.

- Întotdeauna am avut o bănuială. Hai să mergem să vedem ce-i de făcut, spuse tatăl ei.

Într-o fugă cei doi ajunseră la fântâna unde Ștefan zăcea fără cunoștință. Când a văzut în ce hal arăta copilul o mânie surdă puse stăpânire pe el. Se hotărî să pună capăt acestui chin.

Luă băiatul în brațe cu cea mai mare atenție. Era aproape înghețat. În primul moment nu pricepu gemetele copilului. Abia mai târziu realizează că micuțul era plin de vântăi în zona coastelor.

Când mai avea trei pași până la poartă simți în spate o răsuflare grea. Întoarse capul și îl zări pe unchiul băiatului.

- Lasă-l, vecine, că n-are nimic!

- Stiu și eu? Hai înăuntru la o țuică.

Intrând în casă omul dădu copilul nevestei.

După prima înghițitură gospodarul se puse pe vorbă.

- Dacă acest copil este atât de rău de ce nu-l dai bunicii lui să-l crească?

- De prost! Am crezut că fac și eu o faptă bună. De unde să fi știut eu că este un nemernic? Nimic nu păstrează.

- De asta e desculț și dezbrăcat?

- Păi, ce credeai?

- La buză ce-a pățit?

- A căzut ca prostul cu găleata.

- Și urmele de bici?

- A... pentru asta eu sunt răspunzător. L-am trimis acum două zile să muncească la carieră și m-a mințit că n-are vârsta pentru angajare. Cică așa i-a spus maistrul.

- N-a mințit. Așa e legea.

- Legea e pentru puturoși!

- Din câte am auzit, ai vândut vaca și mai multe acareturi. Unde sunt banii?

- Doamne ferește! Toți s-au dus pe mâncare și pe haine pentru el.

- Se vede! E gras ca o umbră și îmbrăcat ca o sperietoare.

- Mă faci hoț?

- Hoț e puțin spus. Ești un nemernic! Ti-ai bătut joc de copilul omului și de gospodăria lui.

- Dacă mă atingi chem poliția!

*

* * *

Acest conflict poate fi o șansă de salvare pentru Ștefan. Alcătuiți un final pentru această poveste așa încât Ștefan să scape de exploatarea și cruzimea unchiului.

DECLARAȚIA DREPTURILOR COPILULUI PRINCIPIUL 9

Trebuie să fii protejat împotriva actelor de cruzime și exploatare; de exemplu tu nu poți fi obligat să muncești mai devreme de o vârstă minimă. Nimeni nu are dreptul să-ți facă vreun rău și să-ți pună în pericol sănătatea și dezvoltarea ta fizică și mentală.

Răspundeți la următoarele întrebări utilizând Convenția cu privire la Drepturile Copilului:

1. Care articole ale Convenției sunt încălcate în cazul lui Ștefan?

2. Ce articol al Convenției interzice tortura și pedepsele crude aplicate copiilor?

W. J. Jones

Tabăra

La biroul de cazare este multă aglomerație. Odată cu grupul lor, au mai sosit încă alte trei grupuri de elevi. Pentru Vlad toată această aglomerație este plăcută. Pentru prima oară, el și colegul său Bogdan își vor petrece o parte din vacanță într-o tabără internațională. De abia aștepta să fie repartizați în camere și să facă cunoștință cu noi prieteni. Din câte au înțeles de la profesorii însoțitori, vor sta cu unul sau doi elevi străini în cameră. Sunt veniți aproape din toată lumea - americani, maghiari, chinezi, ruși, israelieni.

Lucrurile au decurs normal până în clipa în care s-a făcut împărțirea pe camere. Aici a început tragedia - fără lacrimi, doar cu țipetele lui Bogdan care nu voia sub nici o formă să stea cu cel desemnat în cameră. Instructorul abia îi spusese cine îi sunt colegii de cameră.

- Eu nu stau în cameră cu un negru și cu un jidan! țipă Bogdan.

- Îmi pare rău, dar altfel nu se poate, răspunse instructorul.

- Poate mort!

- Sunt convins că o vei face viu.

- Niciodată! Nimeni nu mă va determina sa-mi schimb părerea. Nici nu știi cine sunt părinții mei.

- Ce sunt sau cine sunt nu mă interesează. După cum te porți...

- Cum îți permiți? Îți garantez că dintr-un telefon dat de tata rămâi fără serviciu. Vreau să discut cu directorul!

- Până una alta treci acolo unde îți este locul!

Plecă întorcându-i spatele. În momentul acela furia lui Bogdan nu mai avu margini. Se îndreptă spre camera lor bombănind. Vlad se apucă să-și aranjeze lucrurile. Ușa se deschise și apărură cei doi colegi de cameră. Erau doi băieți minunați și plini de viață. Se făcură prezentările. Isaac era evreu iar John era un băiat mulatru din Statele Unite. Cei doi vorbeau destul de bine limba franceză pe care și Vlad o stâlcea puțin. Când încercară să dea mâna cu Bogdan acesta rânji strâmb și le trase o înjurătură. Lucrul acesta nu scăpă evreului care înțelegea limba română și care, cu cel mai senin aer din lume, îl întrebă de ce este supărat.

- De ce sunt supărat? Sunt hotărât să nu stau în cameră cu doi tipi ca voi.

Evreul zâmbi, cu proverbiala răbdare a neamului său. Enervat de lipsa de reacție a celor doi, scrâșni printre dinți:

- Las' că vă învăț eu minte!

Și, fără nici o explicație, le aruncă celor doi bagajele pe geam. Pentru Vlad, lucrul acesta se transformă într-o jignire personală.

- Ascultă Bogdan! Cine îți dă ție voie să îți bați joc de oameni și de lucrurile lor?

- Dacă nu-ți convine pleacă și tu!

- Cel care trebuie să plece ești tu! Știi foarte bine ce înseamnă o tabără internațională.

- Cum poți să vorbești așa? În primul rând, tu ești alb, provii dintr-o familie respectabilă. Țștia sunt veniți aici din mila statului, nu pentru un merit deosebit.

-Și ce-i cu asta? Cu ce te încurcă pe tine? Ce amestec au familiile și meritele lor?

- Au pentru că sunt niște sărântoci. În țara lor fac pantofii albilor iar aici sunt puși la loc de cinste.

- Ce spui tu este o prostie. Nimeni nu-ți dă dreptul să te crezi superior unui alt om numai pentru că ai o altă culoare a pielii.

- Nu este deloc o prostie. Am văzut destule filme despre asta și am discutat și cu alți băieți din cartier care sunt de aceeași părere cu mine. Stii ce? Decât să le iei partea, mai bine mi-ai da o mână de ajutor să-i expediem din camera noastră!

- Ar trebui să-ți fie rușine când te privești în oglindă. Prea semeni cu cel mai prost om din lume.

CONVENȚIA CU PRIVIRE LA DREPTURILE COPILULUI

Adoptată de Adunarea Generală O.N.U. la 20 nov.1989

PREAMBUL

Statele părți la prezenta convenție,

Considerând că, în conformitate cu principiile proclamate în Carta Națiunilor Unite, recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane, precum și egalitatea și caracterul inalienabil al drepturilor lor, sunt fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume,

Având în vedere faptul că popoarele Națiunilor Unite au proclamat din nou în Cartă încrederea lor în drepturile fundamentale ale omului, în demnitatea și valoarea ființei umane, și sunt hotărâte să promoveze progresul social și să instaureze cele mai bune condiții de viață într-o libertate cât mai deplină,

Recunoscând că Națiunile Unite, în Declarația universală a drepturilor omului și în pactele internaționale privind drepturile omului, au proclamat și au convenit că fiecare este îndreptățit să se prevaleze de toate drepturile și de toate libertățile care sunt enunțate în acestea, fără nici o deosebire de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, de origine națională sau socială, avere, naștere sau altă situație,

Amintind că în Declarația universală a drepturilor omului Națiunile Unite au proclamat că copiii au dreptul la ajutor și la o asistență specială,

Convinsi că familia, unitatea fundamentală a societății, și mediul natural pentru creșterea și bunăstarea tuturor membrilor săi, și în mod deosebit copiii, trebuie să beneficieze de protecția și de asistența de care arc nevoie pentru a putea să joace pe deplin rolul său în societate,

Recunoscând că pentru deplina și armonioasa dezvoltare a personalității sale, copilul trebuie să crească într-un mediu familial, într-o atmosferă de fericire, dragoste și înțelegere,

Considerând că este important de a pregăti pe deplin copilul pentru a avea o viață individuală în societate și de a-l crește în spiritul idealurilor proclamate în Carta Națiunilor Unite și, în special, în spiritul păcii, demnității, libertății, egalității și solidarității,

Având în vedere că necesitatea de a acorda o protecție specială copilului a fost enunțată în declarația de la Geneva din 1924 cu privire la drepturile copilului și în Declarația drepturilor copilului adoptată de Adunarea Generală la 20 noiembrie 1959 și că a fost recunoscută în Declarația universală a drepturilor omului (în mod deosebit în articolele 23 și 24), în Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale (în mod deosebit în articolul 10) și în statutele și instrumentele pertinente ale instituțiilor specializate și ale organizațiilor internaționale care se preocupă de bunăstarea copilului,

Având în vedere că, așa cum s-a indicat în Declarația drepturilor copilului, copilul, din cauza lipsei sale de maturitate fizică și intelectuală, are nevoie de o protecție specială și de îngrijiri speciale, în principal de o protecție juridică potrivită, înainte și după naștere,

Reamintind dispozițiile Declarației cu privire la principiile sociale și juridice aplicabile protecției și bunăstării copiilor, cu referire specială la practicile în materie de adopțiune dar și de plasament familial pe plan național și internațional, de Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite privind administrarea justiției pentru minori (Regulile de la Beijing) și ale Declarației relative la protecția femeilor și copiilor în perioade de urgență și de conflict armat,

Recunoscând că în toate țările lumii sunt copii care trăiesc în condiții deosebit de dificile și că este necesar să se acorde acestor copii o atenție deosebită,

Ținând în mod corespunzător seama de importanța tradițiilor și valorilor culturale ale fiecărui popor în protecția și dezvoltarea armonioasă a copilului,

Recunoscând importanța cooperării internaționale pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale copiilor în toate țările și în mod deosebit în țările în curs de dezvoltare,

Au convenit asupra celor ce urmează:

PARTEA ÎNTÂI

ARTICOLUL 1

În sensul prezentei convenții, prin copil se înțelege orice ființă umană sub vârsta de 18 ani, cu excepția cazurilor când, în baza legii aplicabile copilului, majoratul este stabilit sub această vârstă.

ARTICOLUL 2

Statele părți se angajează să respecte drepturile care sunt enunțate în prezenta convenție și să le garanteze tuturor copiilor care țin de jurisdicția lor, fără nici o discriminare, indiferent de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau altă opinie a copilului sau a părinților sau a reprezentanților săi legali, de originea lor națională, etnică sau socială, de situația lor materială, de incapacitatea lor, de nașterea lor sau de altă situație.

2. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru ca copilul să fie efectiv protejat împotriva oricărei forme de discriminare sau de sancțiuni motivate de situația juridică, activitățile, opiniile declarate sau convingerile părinților săi, ale reprezentanților săi legali sau ale membrilor familiei sale.

ARTICOLUL 3

1. În toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire sociale, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

2. Statele părți se angajează să asigure copilului protecția și îngrijirile necesare pentru bunăstarea sa, ținând cont de drepturile și obligațiile părinților săi, ale tutorilor săi, ale altor persoane legal responsabile pentru el, și vor lua, în acest scop, toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

3. Statele părți vor veghea ca funcționarea instituțiilor, serviciilor și lăcașelor care au responsabilități față de copii și asigură protecția lor să fie conformă cu normele fixate de către autoritățile competente, în special în domeniul securității și în ceea ce privește numărul și competența personalului lor ca și în privința unui control corespunzător.

ARTICOLUL 4

Statele părți se angajează să ia toate măsurile legislative, administrative și altele care sunt necesare pentru a pune în practică drepturile recunoscute în prezenta convenție. În cazul drepturilor economice, sociale și culturale, ele vor lua aceste măsuri în limitele maxime ale rezervelor de care dispun și, dacă este cazul, în cadrul cooperării internaționale.

ARTICOLUL 5

Statele părți vor respecta responsabilitatea, dreptul și obligația pe care le au părinții sau, după caz, membrii familiei, lărgite sau a comunității, conform cutumei locale, tutorii sau alte persoane prin lege responsabile pentru copil, de a-i da acestuia, într-un mod care să corespundă dezvoltării capacităților acestuia, orientarea și sfaturile corespunzătoare exercitării drepturilor pe care i le recunoaște prezenta convenție.

ARTICOLUL 6

1. Statele părți recunosc că orice copil are un drept inerent la viață.

2. Statele părți vor asigura în toată măsura posibilului supraviețuirea și dezvoltarea copilului.

ARTICOLUL 7

1. Copilul este înregistrat imediat după nașterea sa și are de la această dată dreptul la un nume, dreptul de a dobândi o cetățenie și, în măsura posibilului, dreptul de a-și cunoaște părinții și de a fi crescut de aceștia.

2. Statele părți vor veghea la aplicarea acestor drepturi conform legislației lor naționale și obligațiilor asumate potrivit instrumentelor internaționale aplicabile în materie, în mod deosebit în cazurile în care în absența acestora copilul s-ar găsi în situația de a fi apatrid.

ARTICOLUL 8

1. Statele părți se angajează să respecte dreptul copilului de a-și păstra identitatea, inclusiv cetățenia, numele său și relațiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fără amestec ilegal.

2. Dacă un copil este lipsit, în mod ilegal, de elementele constitutive ale identității sale sau de unele din acestea, statele părți vor acorda asistența și protecția corespunzătoare pentru ca identitatea sa să fie restabilită cât mai repede posibil.

ARTICOLUL 9

1. Statele părți vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinții săi împotriva voinței lor, cu excepția situației în care autoritățile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare și în conformitate cu legile și procedurile aplicabile, că această separare este necesară, în interesul superior al copilului. O decizie în acest sens

poate fi necesară în anumite cazuri particulare, de exemplu atunci când părinții maltratează sau neglijează copiii sau când părinții trăiesc separat și când urmează să se ia o hotărâre cu privire la locul de reședință al copilului.

2. În toate cazurile prevăzute la paragraful 1 al prezentului articol toate părțile interesate trebuie să aibă posibilitatea de a participa la dezbateri și de a-și face cunoscute părerile lor.

3. Statele părți vor respecta dreptul copilului separat de cei doi părinți ai săi sau de unul din ei, de a întreține relații personale și contacte directe cu ambii părinți, în afara cazului în care acest lucru este contrar intereselor superioare ale copilului.

4. Când separarea rezultă din măsurile luate de către un stat parte, precum detenția, închisoarea, exilul, expulzarea sau decesul (incluzând decesul indiferent de cauză, survenit în timpul detenției), celor doi părinți sau a unuia din ei, sau copilului, statul parte dă, la cererea părinților, a copilului sau, dacă este cazul, unui alt membru al familiei informațiile esențiale asupra locului unde se găsesc membrul sau membrii familiei, cu excepția situației în care divulgarea acestor informații ar aduce prejudicii bunăstării copilului. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze prin ea însăși consecințe dăunătoare pentru persoana sau persoanele în cauză.

ARTICOLUL 10

1. În conformitate cu obligația ce revine statelor părți potrivit paragrafului 1 al articolului 9, orice cerere făcută de un copil sau de către părinții săi în vederea intrării într-un stat parte sau părăsirii acestuia în scopul reîntregirii familiei va fi examinată de către statele părți, într-un spirit pozitiv, cu umanism și operativitate. Statele părți vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri să nu antreneze consecințe dăunătoare pentru autorii solicitării și membrii familiei lor.

2. Un copil ai cărui părinți au reședința în state diferite are dreptul de a întreține, în afara unor situații excepționale, relații personale și contacte directe regulate cu ambii părinți. În acest scop și în conformitate cu obligația care revine statelor părți rezultând din articolul 9 paragraful 1, statele părți vor respecta dreptul pe care îl au copilul și părinții săi de a părăsi orice țară, inclusiv pe a lor, și de a reveni în propria lor țară. Dreptul de a părăsi orice țară nu poate fi limitat decât de restricțiile prevăzute de lege și care sunt necesare pentru protecția securității naționale, ordinea publică, sănătatea publică sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora și care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute în prezenta convenție.

ARTICOLUL 11

1. Statele părți vor lua măsuri pentru a combate acțiunile ilegale de deplasare peste graniță și de împiedicare a reîntoarcerii copiilor în străinătate.

2. În acest scop, statele părți vor favoriza încheierea de acorduri bilaterale și multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

ARTICOLUL 12

1. Statele părți vor garanta copilului capabil de discernământ dreptul de a exprima liber opinia sa asupra oricărei probleme care îl privește, opiniile copilului fiind luate în considerare avându-se în vedere vârsta sa și gradul său de maturitate.

2. În acest scop, se va da copilului, în special, posibilitatea de a fi ascultat în orice procedură judiciară sau administrativă care-l privește, fie direct, fie printr-un reprezentant sau o instituție corespunzătoare, în conformitate cu regulile de procedură din legislația națională.

ARTICOLUL 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, a primi și difuza informații și idei de orice natură, fără să țină seama de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită sau artistică, sau prin oricare alte mijloace, la alegerea copilului.

2. Exercitarea acestui drept poate fi supusă restricțiilor, dar numai acelor care sunt prevăzute de lege și care sunt necesare:

- a) pentru respectul drepturilor sau reputației altora, sau
- b) pentru protecția securității naționale, ordinii publice, sănătății și moralei publice.

ARTICOLUL 14

1. Statele părți vor respecta dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și religie.

2. Statele părți vor respecta dreptul și obligația părinților sau, după caz, ale reprezentanților legali ai copilului de a-l orienta pe acesta în exercitarea dreptului sus-menționat de o manieră care să corespundă dezvoltării capacităților sale

3. Libertatea de a-și practica religia sa sau convingerile sale nu poate fi supusă decât restricțiilor care sunt prevăzute de lege și care sunt necesare pentru protecția securității publice, a ordinii publice, a sănătății și moralei publice sau libertăților și drepturilor fundamentale ale altora.

ARTICOLUL 15

1. Statele părți vor recunoaște drepturile copilului la libertatea de asociere și la libertatea de reuniune pașnică.
2. Exercițarea acestor drepturi nu poate fi obiect decât al acelor limitări care sunt prevăzute de lege și care sunt necesare într-o societate democratică, în interesul securității naționale, al siguranței publice sau al ordinii publice, sau pentru a proteja sănătatea sau moralitatea publică sau drepturile și libertățile altora.

ARTICOLUL 16

1. Nici un copil nu va face obiectul ingerințelor arbitrare sau ilegale în viața sa personală, familia sa, domiciliul sau corespondența sa și nici al unor atacuri ilegale la onoarea și reputația sa.
2. Copilul are dreptul la protecția legii contra unor astfel de imixțiuni sau atacuri.

ARTICOLUL 17

Statele părți vor recunoaște importanța funcției îndeplinite de mijloacele de informare în masă și vor veghea ca copilul să aibă acces la o informare și materiale provenind din surse naționale și internaționale diverse, cu deosebire celor care vizează să promoveze bunăstarea sa socială, spirituală și morală, precum și sănătatea sa fizică și mentală. În acest scop, statele părți:

- a) vor încuraja mijloacele de informare în masă de a difuza informații și materiale care prezintă o utilitate socială și culturală pentru copil și răspund spiritului articolului 29;
- b) vor încuraja cooperarea internațională în producția, schimbul și difuzarea de astfel de informații și materiale provenind din diferite surse culturale, naționale și internaționale;
- c) vor încuraja producerea și difuzarea de cărți pentru copii;
- d) vor încuraja mijloacele de informare în masă de a ține seama în mod deosebit de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau care aparțin unui grup minoritar;
- e) vor furniza elaborarea de principii directe corespunzătoare, destinate protejării copilului împotriva informațiilor și materialelor care dăunează bunăstării sale, având în vedere prevederile art.13 și 18.

ARTICOLUL 18

1. Statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și pentru asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.
2. Pentru garantarea și promovarea drepturilor enunțate în prezenta convenție, statele părți vor acorda ajutor corespunzător părinților și reprezentanților legali ai copilului în exercitarea răspunderii care le revine de a crește copilul și vor asigura crearea instituțiilor, lăcașelor și serviciilor însărcinate să vegheze la bunăstarea copiilor.
3. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura copiilor ai căror părinți muncesc, dreptul de a beneficia de serviciile și instituțiile de îngrijire a copiilor pentru care ei îndeplinesc condițiile cerute.

ARTICOLUL 19

1. Statele părți vor lua toate măsurile legislative, administrative, sociale și educative corespunzătoare pentru protejarea copilului împotriva oricăror forme de violență, vătămare sau de abuz fizic sau mental, de abandon sau neglijență, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv violența sexuală, în timpul cât se află în îngrijirea părinților sau a unuia dintre ei, a reprezentantului sau reprezentanților săi legali sau a oricărei persoane căreia i-a fost încredințat.
2. Aceste măsuri de protecție vor cuprinde, după cum se va conveni, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale vizând furnizarea de sprijin necesar copilului și celor cărora le-a fost încredințat, precum și alte forme de prevenire, în vederea identificării, raportării, retrimiterii, anchetării, tratării și urmăririi pentru cazurile de rele tratamente aplicate copilului descrise mai sus, și vor cuprinde, de asemenea, după cum se va stabili, proceduri de intervenție judiciară.

ARTICOLUL 20

1. Orice copil care este, temporar sau definitiv, lipsit de mediul său familial sau care, în propriul său interes, nu poate fi lăsat în acest mediu, are dreptul la protecție și un ajutor special din partea statului.
2. Statele părți vor prevedea pentru acest copil o protecție alternativă în conformitate cu legislația lor națională.
3. Această protecție alternativă poate să aibă forma plasării într-o familie, adopțiunii sau, în caz de necesitate, încredințării într-o instituție corespunzătoare pentru copii. În alegerea uneia din aceste soluții este necesar să se țină seama în mod corespunzător de necesitatea unei anumite continuități în educarea copilului, ca și de originea sa etnică, religioasă, culturală și lingvistică.

ARTICOLUL 21

Statele părți care acceptă și/sau autorizează **adoptiunea** se vor asigura că interesul superior al copilului eate rațiunea primordială în materie și:

- a) vor veghea ca adopțiunea unui copil să nu fie încuviințată decât de autoritățile competente, care verifică, conform legii și procedurilor aplicabile și pe baza tuturor informațiilor fiabile relative la cazul considerat, că adopțiunea poate să aibă loc având în vedere situația copilului în raport cu părinții săi, rudele și reprezentanții legali și, dacă este cazul, că persoanele interesate și-au dat consimțământul la adopțiune în cunoștință de cauză după ce au fost obținute avizele necesare;
- b) recunosc că adopțiunea în străinătate poate să fie considerată ca un mijloc de a asigura îngrijirea necesară copilului, dacă acesta nu poate să fie încredințat în țara sa de origine unei familii în stare să-l hrănească sau să-l crească în mod corespunzător;
- c) vor veghea ca, în cazul adopțiunii în străinătate, copilul să beneficieze de garanțiile și de normele echivalente aceluia existente în cazul unei adopțiuni naționale;
- d) vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a asigura ca, în cazul adopțiunii în străinătate, încredințarea copilului să nu se traducă printr-un profit material nedatorat persoanelor responsabile de aceasta;
- e) vor promova obiectivele prezentului articol, încheind aranjamente și acorduri bilaterale sau multilaterale și, după caz, se vor strădui, în acest cadru, să asigure ca încredințarea copilului în străinătate să fie efectuată de către autoritățile sau organele competente.

ARTICOLUL 22

1. Statele părți vor lua măsurile corespunzătoare pentru ca un copil care caută **să obțină statutul de refugiat** sau care este considerat ca refugiat în virtutea regulilor și procedurilor de drept internațional sau național aplicabile, fie că este singur sau însoțit de mamă și tată sau de orice altă persoană, să beneficieze de protecție și asistență umanitară corespunzătoare pentru a-i permite să se bucure de drepturile pe care i le recunosc prezenta convenție și celelalte instrumente internaționale relative la drepturile omului sau cu caracter umanitar la care statele respective sunt părți.

2. În acest scop, statele părți vor colabora, dacă consideră necesar, la toate eforturile făcute de Organizația Națiunilor Unite și alte organizații interguvernamentale sau neguvernamentale competente, cooperând cu Organizația Națiunilor Unite pentru a proteja și ajuta copiii care se găsesc într-o asemenea situație și a le descoperi părinții (mama și tata) sau alți membri ai familiei oricărui copil refugiat, în vederea obținerii informațiilor necesare pentru reunificarea familiei sale. În cazul în care nici tatăl, nici mama și nici alt membru al familiei nu poate fi regăsit, copilului i se va acorda aceeași protecție ca oricărui alt copil care este temporar sau total lipsit de mediul său familial, indiferent pentru ce motiv, în conformitate cu principiile enunțate în prezenta convenție.

ARTICOLUL 23

1. Statele părți recunosc că pentru **copiii handicapați** fizic și mental trebuie să se asigure o viață plină și decentă în condiții care să le garanteze demnitatea, să le favorizeze autonomia și să faciliteze participarea lor activă la viața colectivității.

2. Statele părți recunosc dreptul copiilor handicapați de a beneficia de îngrijiri speciale și încurajează și asigură, în măsura resurselor disponibile, la cerere, copiilor handicapați care îndeplinesc condițiile prevăzute și celor care îi au în grijă, un ajutor adaptat situației copilului și situației părinților sau a celor cărora le este încredințat.

3. Recunoscând nevoile speciale ale copiilor handicapați, ajutorul furnizat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit de fiecare dată când este posibil, ținând cont de resursele financiare ale părinților lor sau ale celor cărora le este încredințat copilul, și el este astfel conceput ca cei handicapați să aibă acces efectiv la educație, la formare, la îngrijirea sănătății, la reeducare, la pregătire pentru angajare în muncă, la activități recreative și vor beneficia de aceste servicii de o manieră corespunzătoare care să asigure o integrare socială cât se poate de completă și o dezvoltare individuală, incluzând dezvoltarea lor culturală și spirituală.

4. Într-un spirit de cooperare internațională, statele părți vor furniza schimbul de informații pertinente în domeniul profilactic al sănătății, tratamentului medical psihologic și funcțional al copiilor handicapați, inclusiv prin difuzarea de informații cuprinzând metodele de reeducare și serviciile de formare profesională, ca și accesul la aceste date, în scopul de a permite statelor părți să amelioreze capacitățile și competențele lor și să lărgescă experiența lor în aceste domenii. În această privință se va ține seama în mod deosebit de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 24

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai bună stare **de sănătate** posibilă și de a beneficia de serviciile medicale și de reeducare. Ele se vor strădui să garanteze ca nici un copil să nu fie lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.

2. Statele părți se vor strădui să asigure realizarea integrală a dreptului sus-menționat și, în mod deosebit, vor lua măsurile corespunzătoare pentru:

- a) reducerea mortalității în rândul nou-născuților;

- b) asigurarea pentru toți copiii a asistenței medicale și a protecției sănătății, accentul fiind pus pe dezvoltarea măsurilor primare de ocrotire a sănătății;
  - c) lupta contra maladiilor și malnutriției în cadrul măsurilor primare de ocrotire a sănătății, mulțumită aplicării tehnologiei ușor de procurat și furnizarea de alimente nutritive și apă potabilă, ținând seama de pericolele și riscurile de poluare a mediului natural;
  - d) asigurarea ocrotirii sănătății mamelor în perioada pre și postnatală;
  - e) asigurarea ca toate grupurile societății, în mod deosebit părinții și copiii, să fie informați cu privire la sănătatea și alimentația copilului, avantajele alăptării, igienei și salubrității mediului înconjurător și prevenirii de accidente, să beneficieze de un ajutor care să le permită să profite de această informație;
  - f) dezvoltarea măsurilor preventive de sănătate, de asistență a părinților și de educație, precum și a serviciilor în materie de planificare familială.
3. Statele părți vor lua toate măsurile eficiente corespunzătoare în vederea abolirii practicilor tradiționale dăunătoare sănătății copiilor.
4. Statele părți se angajează să favorizeze și să încurajeze cooperarea internațională în vederea asigurării progresive și depline realizări a dreptului recunoscut în prezentul articol. În această privință se va ține seama, în mod deosebit, de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 25

Statele părți recunosc copilului care a fost plasat de către autoritatea competentă pentru a primi îngrijiri, protecție sau un tratament fizic sau mental, dreptul la verificare periodică a tratamentului respectiv și a oricărei alte împrejurări legate de plasarea sa.

ARTICOLUL 26

1. Statele părți recunosc oricărui copil dreptul de a beneficia de securitatea socială, inclusiv asigurările sociale, și vor lua măsurile necesare pentru asigurarea depline realizări a acestui drept în conformitate cu legislația lor națională.
2. Prestațiile trebuie să fie acordate, când este cazul, ținându-se seama de resurse și de situația copilului și a persoanelor responsabile cu întreținerea sa, ca și de orice alt element aplicabil la solicitarea prestației făcute pentru copil sau în numele său.

ARTICOLUL 27

1. Statele părți recunosc dreptul oricărui copil la un nivel de viață în măsură să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială.
2. Părinților și oricăror alte persoane care au în grijă un copil le revine în primul rând responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului.
3. Statele părți vor adopta măsurile corespunzătoare, ținând seama de condițiile naționale și în limita mijloacelor lor, pentru a ajuta părinții și alte persoane care au în grijă un copil să valorifice acest drept și vor oferi, în caz de nevoie, o asistență materială și programe de sprijin, în special în ceea ce privește alimentația, îmbrăcămintea și locuința.
4. Statele părți vor lua toate măsurile adecvate pentru a asigura recuperarea pensiei alimentare a copilului de la părinții săi sau de la alte persoane care au o răspundere financiară față de el, indiferent dacă se află pe teritoriul lor sau în străinătate. În special, pentru a se ține seama de cazurile în care persoana care are o răspundere financiară față de un copil trăiește într-un alt stat decât cel al copilului, statele părți vor favoriza aderarea la acorduri internaționale sau încheierea de asemenea acorduri, precum și adoptarea oricăror alte aranjamente corespunzătoare.

ARTICOLUL 28

1. Statele părți recunosc dreptul copilului la educație și în vederea asigurării exercitării acestui drept în mod progresiv și pe baza egalității de șanse, vor acționa în special în următoarele direcții:
  - a) ele vor promova învățământul primar obligatoriu și gratuit pentru toți;
  - b) ele vor încuraja diferite forme de învățământ secundar atât general cât și profesional, le vor face deschise și accesibile oricărui copil și vor lua măsuri corespunzătoare, cum sunt instituirea gratuității învățământului și acordarea unui ajutor financiar în caz de nevoie;
  - c) ele vor asigura tuturor accesul la învățământul superior, în funcție de capacitățile fiecăruia, prin toate mijloacele adecvate;
  - d) ele vor face deschise și accesibile oricărui copil informarea și orientarea școlară și profesională;
  - e) ele vor lua măsuri pentru a încuraja frecventarea școlii cu regularitate și reducerea ratei de abandonare a școlii.
2. Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a veghea la aplicarea disciplinei școlare într-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca ființă umană și în conformitate cu prezenta convenție.
3. Statele părți vor favoriza și încuraja cooperarea internațională în domeniul educației, mai ales cu scopul de a contribui la eliminarea ignoranței și a analfabetismului în lume și de a facilita accesul la cunoștințe științifice

și tehnice și la metodele de învățământ moderne. În această privință se va ține în special seama de nevoile țărilor în curs de dezvoltare.

ARTICOLUL 29

1. Statele părți sunt de acord că educația copilului trebuie să urmărească:
  - a) favorizarea dezvoltării personalității copilului, a talentelor și aptitudinilor sale mentale și fizice, la întregul lor potențial;
  - b) educarea copilului în spiritul respectului față de drepturile omului și a libertăților fundamentale, precum și a principiilor consacrate în Carta Națiunilor Unite;
  - c) educarea copilului în spiritul respectului față de părinți, față de identitatea sa, limba sa și valorile sale culturale, precum și respectul față de valorile naționale ale țării în care trăiește, ale țării din care poate fi originar și ale civilizațiilor diferite de a sa.
  - d) pregătirea copilului să-și asume responsabilitățile vieții într-o societate liberă, într-un spirit de înțelegere, de pace, de toleranță, de egalitate între sexe și prietenie între toate popoarele și grupurile etnice, naționale și religioase și cu persoanele de origine autohtonă;
  - e) educarea copilului în spiritul respectului față de mediul natural.
2. Nici o dispoziție din prezentul articol sau din articolul 28 nu va fi interpretată de o manieră care să aducă atingere libertății persoanelor fizice sau juridice de a crea și dirija instituții de învățământ, cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 din prezentul articol să fie respectate și ca educația dată în aceste instituții să fie conformă normelor minimale pe care statul le prescrie.

ARTICOLUL 30

În statele în care există minorități etnice, religioase sau lingvistice sau persoane de origine autohtonă, un copil autohton sau care aparține uneia din aceste minorități nu poate fi privat de dreptul de a avea propria sa viață culturală, de a profesa și de a practica propria sa religie sau de a folosi propria sa limbă în comun cu alți membri ai grupului său.

ARTICOLUL 31

1. Statele părți recunosc copilului dreptul la odihnă și la vacanță, de a practica activități recreative proprii vârstei sale, de a participa în mod liber la viața culturală și artistică.
2. Statele părți respectă și favorizează dreptul copilului de a participa în mod deplin la viața culturală și artistică și încurajează organizarea în favoarea lui a unor mijloace corespunzătoare de vacanță și activități recreative, artistice și culturale, în condiții de egalitate.

ARTICOLUL 32

1. Statele părți recunosc dreptul copilului de a fi protejat împotriva exploatării economice și de a nu fi constrâns la vreo muncă ce comportă riscuri sau este susceptibilă să-i compromită educația sau să-i dăuneze sănătății sau dezvoltării sale fizice, mentale, spirituale, morale sau sociale.
2. Statele părți vor lua măsurile legislative, administrative, sociale și educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. În acest scop și ținând seama de dispozițiile pertinente ale celorlalte instrumente internaționale, statele părți, în special, vor:
  - a) fixa o vârstă minimă sau vârste minime de angajare;
  - b) prevedea o reglementare corespunzătoare a orarelor de lucru și a condițiilor de muncă;
  - c) prevedea pedepse sau alte sancțiuni corespunzătoare pentru a asigura aplicarea efectivă a prezentului articol.

ARTICOLUL 33

Statele părți vor lua măsuri corespunzătoare, inclusiv măsuri legislative, administrative, sociale și educative pentru a proteja copiii contra folosinței ilicite a stupefiantelor și a substanțelor psihotrope, așa cum sunt acestea definite de convențiile internaționale pertinente și pentru a împiedica utilizarea copiilor pentru producția și traficul ilicit al acestor substanțe.

ARTICOLUL 34

Statele părți se angajează să protejeze copilul contra oricărei forme de exploatare sexuală și de violență sexuală. În acest scop, statele vor lua în special toate măsurile corespunzătoare pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a împiedica:

- a) incitarea copiilor să se dedea sau să fie constrânși să se dedea la o activitate sexuală ilegală;
- b) exploatarea copiilor în scopul prostituției sau al altor practici ilegale;
- c) exploatarea copiilor în scopul producției de spectacole sau de material cu caracter pornografic.

ARTICOLUL 35

Statele părți vor lua toate măsurile necesare, pe plan național, bilateral și multilateral, pentru a împiedica răpirea, vânzarea și comerțul cu copii în orice scop ar fi și în orice formă.

ARTICOLUL 36

Statele părți vor proteja copilul contra oricărei forme de exploatare dăunătoare oricărui aspect al bunăstării lui.

ARTICOLUL 37

Statele părți vor veghea ca:

- a) nici un copil să nu fie supus la tortură, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitală sau închisoarea pe viață fără posibilitatea de a fi eliberat nu vor fi pronunțate pentru infracțiunile comise de persoane sub vârsta de optsprezece ani;
- b) nici un copil să nu fie privat de libertate în mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, deținerea sau întemnițarea unui copil trebuie să fie conformă cu legea și nu va fi decât o măsură extremă și va fi cât mai scurtă posibil;
- c) orice copil privat de libertate să fie tratat cu omenie și cu respectul datorat demnității persoanei umane și de o manieră care să țină seama de nevoile persoanelor de vârsta sa. În special, orice copil privat de libertate va fi separat de adulți, afară dacă se consideră preferabil să nu fie separat, în interesul superior al copilului, și el are dreptul de a fi în contact cu familia sa prin corespondență și prin vizite, în afara unor cazuri excepționale;
- d) copiii privați de libertate să aibă dreptul de a avea acces rapid la asistență juridică sau la orice altă asistență corespunzătoare, precum și dreptul de a contesta legalitatea privării lor de libertate în fața unui tribunal sau a unei alte autorități competente, independente și imparțiale, și ca decizia să fie luată în mod rapid în legătură cu chestiunea respectivă.

ARTICOLUL 38

1. Statele părți se angajează să respecte și să facă respectate regulile dreptului umanitar internațional care le sunt aplicabile în caz de conflict armat și a căror protecție se extinde și la copii.
2. Statele părți vor lua toate măsurile posibile pentru a se asigura că persoanele care nu au atins vârsta de cinsprezece ani nu vor participa direct la ostilități.
3. Statele părți se vor abține de a înrola în forțele lor armate orice persoană care nu a atins vârsta de cinsprezece ani. Atunci când încorporează persoane de peste cinsprezece ani dar sub optsprezece ani, statele părți se vor strădui să înroleze cu prioritate pe cei mai în vârstă.
4. Conform obligației care le revine în virtutea dreptului umanitar internațional de a proteja populația civilă în caz de conflict armat, statele părți vor lua toate măsurile posibile în practică pentru ca copiii afectați de conflictul armat să beneficieze de protecție și de îngrijire.

ARTICOLUL 39

Statele părți vor lua toate măsurile corespunzătoare pentru a facilita readaptarea fizică și psihologică și reintegrarea socială a oricărui copil victimă a oricărei forme de neglijență, exploatare sau viciu, a torturii sau a oricărei alte forme de pedeapsă sau tratamente cu cruzime, inumane sau degradante sau a unui conflict armat. Această readaptare și această reintegrare se vor desfășura în condiții care favorizează sănătatea, respectul de sine și demnitatea copilului.

ARTICOLUL 40

1. Statele părți recunosc oricărui copil bănuțit, acuzat sau dovedit că a comis o încălcare a legii penale dreptul la un tratament care să fie de natură să favorizeze simțul său de demnitate și a valorii personale, care să întărească respectul său pentru drepturile omului și libertățile fundamentale ale altora și care să țină seamă de vârsta sa ca și de necesitatea de a facilita reintegrarea sa în societate, să-l facă să-și asume un rol constructiv în sânul acesteia.
2. În acest scop, și ținând seama de dispozițiile pertinente ale instrumentelor internaționale, statele părți vor veghea în special:
  - a) ca nici un copil să nu fie bănuțit, acuzat sau declarat vinovat de o încălcare a legii penale datorită unor acțiuni sau omisiuni care nu erau interzise de către dreptul național sau internațional în momentul comiterii lor;
  - b) ca orice copil bănuțit sau acuzat de o încălcare a legii penale să aibă cel puțin dreptul la garanțiile următoare:
    - i) să fie prezumat nevinovat până ce vinovăția sa va fi stabilită legal;
    - ii) să fie informat în cel mai scurt termen și direct de acuzațiile care i se aduc sau, dacă este cazul, prin intermediul părinților săi sau reprezentanților legali și să beneficieze de o asistență juridică sau de orice altă asistență corespunzătoare pentru pregătirea și prezentarea apărării sale;
    - iii) cauza sa să fie examinată fără întârziere de către o autoritate sau o instanță judiciară competentă, independentă și imparțială după o procedură echitabilă conform prevederilor legii, în prezența avocatului

său, și dacă acest lucru nu este considerat contrar interesului superior al copilului datorită în special vârstei și situației sale, în prezența părinților săi sau a reprezentanților legali;

iv) să nu fie constrâns să depună mărturie sau să mărturisească că este vinovat; să interogheze sau să facă să fie interogați martori ai acușării și să obțină aducerea și interogarea martorilor în apărare în condiții de egalitate;

v) dacă se dovedește că a încălcat legea penală, să poată face apel cu privire la decizie și la orice măsură luată în consecință în fața unei autorități sau a unei instanțe judiciare superioare competente, independente și imparțiale, conform legii;

vi) să fie asistat în mod gratuit de un interpret dacă nu înțelege sau nu vorbește limba utilizată;

vii) ca viața sa să fie în mod deplin respectată în toate fazele procedurii.

3. Statele părți se vor strădui să promoveze adoptarea de legi, de proceduri, crearea de autorități și instituții special concepute pentru copiii bănuți, acușati sau declarați că ar fi comis încălcări ale legii penale, și în special:

a) să stabilească o vârstă minimă sub care copiii vor fi prezumați ca neavând capacitatea și discernământul de a încălca legea penală;

b) să ia măsuri, de fiecare dată când este posibil și de dorit, pentru a trata acești copii fără a recurge la procedura judiciară, fiind totuși înțeleș că drepturile omului și garanțiile legale trebuie respectate în mod deplin.

4. Va fi prevăzută o întreagă gamă de dispoziții referitoare în special la îngrijire, orientare și supraveghere, la îndrumare, probare, plasament familial, programe de educație generală și profesională și la soluții, altele decât cele instituționale, pentru a asigura copiilor un tratament în interesul bunăstării lor și proporțional cu situația lor și infracțiunea.

ARTICOLUL 41

Nici o dispoziție din prezenta convenție nu aduce atingere prevederilor mai favorabile pentru realizarea acestor drepturi ale copilului care pot figura:

a) în legislația unui stat parte, sau

b) în dreptul internațional în vigoare pentru acest stat.

PARTEA A DOUA

ARTICOLUL 42

Statele părți se angajează să facă cunoscute pe larg principiile și dispozițiile prezentei convenții, prin mijloace active și corespunzătoare, adulților și copiilor.

ARTICOLUL 43

1. În vederea examinării progreselor înregistrate de statele părți în executarea obligațiilor contractate de ele în virtutea prezentei convenții, se instituie un comitet al drepturilor copilului care îndeplinește atribuțiile care urmează.

2. Comitetul se compune din 10 experți de o înaltă moralitate și care posedă o competență recunoscută în domeniul reglementat de prezenta convenție. Membrii săi sunt aleși de statele părți din rândul cetățenilor lor și acționează cu titlu individual, ținându-se seama de necesitatea asigurării unei repartii geografice echitabile și cu respectarea principalelor sisteme juridice.

3. Membrii comitetului sunt aleși prin vot secret de pe o listă de persoane desemnate din statele părți. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetățenii săi.

4. Prima alegere va avea loc în termen de șase luni de la data intrării în vigoare a prezentei convenții. Alegerile vor avea loc apoi la fiecare doi ani. Cu patru luni înaintea datei fiecărei alegeri, Secretarul general al O.N.U. va invita în scris statele să propună candidații lor într-un termen de două luni. Secretarul general va întocmi apoi o listă alfabetică a candidaților astfel desemnați, indicând statele părți care i-au desemnat și o va comunica statelor părți la prezenta convenție.

5. Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor părți, convocate de Secretarul general la sediul Organizației Națiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul este constituit din două treimi din statele părți, candidații aleși în comitet sunt cei care obțin cel mai mare număr de voturi și majoritatea absolută a voturilor reprezentanților statelor părți prezente și votante.

6. Membrii comitetului sunt aleși pe o perioadă de patru ani. Ei pot fi realeși dacă candidatura lor este prezentată din nou. Mandatul a cinci membri aleși la prima alegere va lua sfârșit după doi ani. Numele celor cinci membri vor fi trase la sorți de către președintele reuniunii imediat după prima alegere.

7. În caz de deces sau de demisie a unui membru al comitetului, sau dacă, pentru orice alt motiv, un membru declară că nu mai poate exercita funcțiunile sale în cadrul comitetului, statul parte care a prezentat candidatura lui numește alt expert dintre cetățenii săi pentru a ocupa postul vacant până la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobării de către comitet.

8. Comitetul adoptă regulamentul său interior.

9. Comitetul alege biroul său pentru o perioadă de doi ani.

10. Reuniunile comitetului se țin în mod normal la sediul Organizației Națiunilor Unite sau în orice alt loc corespunzător stabilit de comitet. Comitetul se reunește normal în fiecare an. Durata sesiunilor sale este stabilită și modificată, dacă este necesar de reuniunea statelor părți la prezenta convenție, sub rezerva aprobării de către Adunarea Generală.

11. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziția comitetului personalul și instalațiile care îi sunt necesare pentru a se achita în mod eficace de funcțiunile care îi sunt încredințate conform prezentei convenții.

12. Membrii comitetului creat în virtutea prezentei convenții primesc, cu aprobarea Adunării Generale, indemnizații din resursele Organizației Națiunilor Unite în condițiile și modalitățile fixate de Adunarea Generală.

ARTICOLUL 44

1. Statele părți se angajează să supună comitetului, prin intermediul Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, rapoarte asupra măsurilor pe care le adoptă pentru a da efect drepturilor recunoscute în prezenta convenție și asupra progreselor realizate în exercitarea acestor drepturi:

- a) în termen de doi ani începând de la data intrării în vigoare a prezentei convenții pentru statele părți interesate;
- b) în continuare, la fiecare cinci ani.

2. Rapoartele întocmite conform prezentului articol trebuie, dacă este cazul, să indice factorii și dificultățile care împiedică statele părți să se achite în mod deplin de obligațiile prevăzute în prezenta convenție. Ele trebuie, de asemenea, să cuprindă informații suficiente pentru a da comitetului o idee precisă asupra aplicării convenției în țara noastră.

3. Statele părți care au prezentat comitetului un raport inițial nu trebuie să repete, în rapoartele pe care le prezintă după aceea, conform alineatului b) din paragraful 1 al prezentului articol, informațiile de bază comunicate anterior.

4. Comitetul poate cere statelor părți toate informațiile complementare referitoare la aplicarea convenției.

5. Comitetul supune la fiecare doi ani Adunării Generale, prin intermediul Consiliului Economic și Social un raport asupra activităților sale.

6. Statele părți asigură o largă difuzare rapoartelor lor în țara lor proprie.

ARTICOLUL 45

Pentru a promova aplicarea efectivă a convenției și a încuraja cooperarea internațională în domeniul vizat de convenție:

a) Instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru copii și alte organe ale Națiunilor Unite au dreptul de a asista la examinarea aplicării dispozițiilor prezentei convenții care țin de mandatul lor. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru copii și orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzătoare să dea avize specializate asupra aplicării convenției în domeniile care țin de mandatele lor respective. El poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru copii și alte organe ale Națiunilor Unite care să-i prezinte rapoarte asupra aplicării convenției în sectoarele care țin de domeniu lor de activitate.

b) Comitetul transmite, dacă apreciază necesar, instituțiilor specializate, Fondului Națiunilor Unite pentru copii și altor organisme competente orice raport al statelor părți ce conține o cerere sau care indică o nevoie de consultanță sau asistență tehnică ori de altă natură, însoțit, dacă este cazul, de observațiile și sugestiile comitetului care se referă la cerere sau indicație.

c) Comitetul poate recomanda Adunării Generale să roage pe Secretarul general să dispună efectuarea pentru comitet a unor studii asupra problemelor specifice care afectează drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii și recomandări de ordin general fondate pe informațiile primite în conformitate cu articolele 44 și 45 din prezenta convenție. Aceste sugestii și recomandări de ordin general sunt transmise oricărui stat parte interesat și aduse în atenție Adunării Generale, însoțite, dacă este cazul, de observațiile statelor părți.

PARTEA A TREIA

ARTICOLUL 46

Prezenta convenție este deschisă spre semnare tuturor statelor.

ARTICOLUL 47

Prezenta convenție trebuie să fie ratificată. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 48

Prezenta convenție va rămâne deschisă aderării oricărui stat. Instrumentele de aderare vor fi depuse la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

ARTICOLUL 49

1. Prezenta convenție va intra în vigoare în a treizecea zi după depunerea la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite al celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau aderare.
2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta convenție sau va adera la aceasta după depunerea celui de-al douăzecilea instrument de ratificare sau aderare, convenția va intra în vigoare în a treizecea zi, care va urma depunerii de către acest stat a instrumentului său de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 50

1. Orice stat poate să propună un amendament și să depună textul acestuia la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor părți, cerându-le să îi facă cunoscut dacă sunt favorabile convocării unei conferințe a statelor părți în vederea examinării propunerii și a supunerii ei la vot. Dacă, în patru luni după această comunicare, cel puțin o treime din statele părți se pronunță în favoarea convocării unei asemenea conferințe, Secretarul general convoacă conferința sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor părți prezente și votante la conferință este supus spre aprobare Adunării Generale.
2. Orice amendament adoptat conform dispozițiilor din paragraful 1 al prezentului articol va intra în vigoare atunci când va fi aprobat de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite și acceptat de majoritatea a două treimi din statele părți.
3. Atunci când un amendament intră în vigoare, acesta are forță obligatorie pentru statele părți care l-au acceptat, celelalte state rămânând legate de dispozițiile din prezenta convenție și de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

ARTICOLUL 51

1. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite va primi și va comunica tuturor statelor textul rezervelor care au fost făcute de state în momentul ratificării sau aderării.
2. Nici o rezervă incompatibilă cu obiectul și scopul prezentei convenții nu este autorizată.
3. Rezervele pot fi retrase în orice moment printr-o notificare adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, care va informa despre aceasta toate statele părți la convenție. Notificarea va căpăta efect de la data la care este primită de către Secretarul general.

ARTICOLUL 52

Orice stat parte poate denunța prezenta convenție printr-o notificare scrisă adresată Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite. Denunțarea capătă efect la un an de la data la care notificarea a fost primită de Secretarul general.

ARTICOLUL 53

Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei convenții.

ARTICOLUL 54

Originalul prezentei convenții, ale cărei texte în arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depus la Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite.

Drept care plenipotențiarilor subsemnați, în mod corespunzător împuterniciți de guvernele lor respective, au semnat prezenta convenție.

CUPRINS

Sugestii pentru utilizarea manualului • 3

Introducere pentru elevi • 5

Fratele mai mare • 7

Eu ce vină am că nu sunteți doi? • 10

Căsuța din pădure • 13

Ina • 16

Prima zi de școală • 19

Copilăria lui Victor • 22

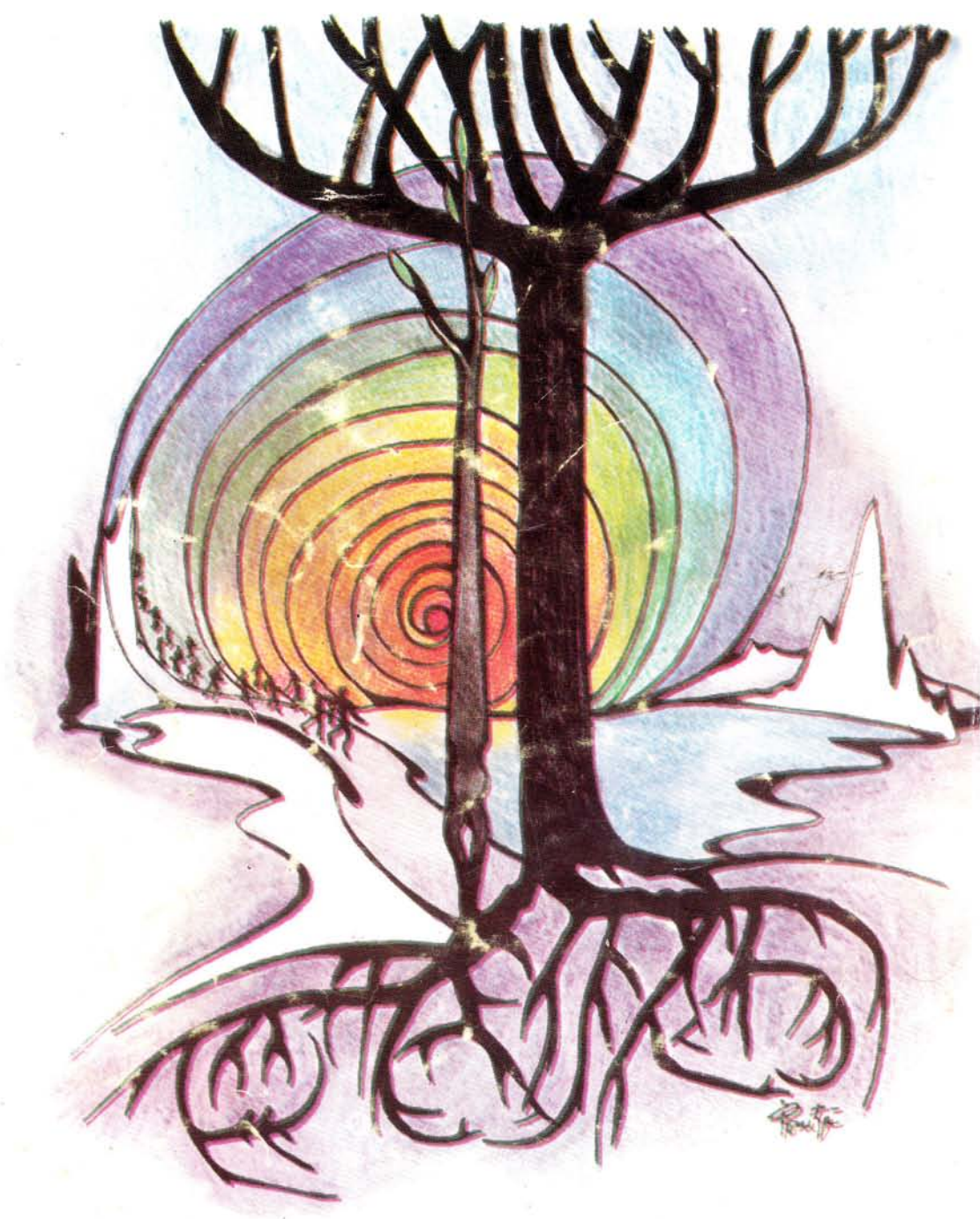
Prietenu • 25

Inundația • 29

Ștefan • 32

Tabăra • 35

Convenția cu privire la Drepturile Copilului • 37

Apărut 1995

Paginare: Bogdan C. Popovici, Funcția pentru Pluralism, București